

เอกสารวิชาการ (Concept Paper)

กิจกรรมถอดบทเรียน

เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการอาชญากรรม

การสวมสิทธิคนตายในสังคมไทย

จัดทำโดย กลุ่มจามจุรี

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม

Crime Prevention รุ่นที่ 6

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

ประจำปี 2566

รายชื่อสมาชิกกลุ่มจามจุรี

1. นายจิราวัฒน์ แจ่มซังสมบุญ	กรมการปกครอง
2. นางสาวดาเนียร์ วิทยากุล	กรมบังคับคดี
3. นางสาวทิวาทิพย์ แสนทวี	สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม
4. นางสาวธนิสสร ลินสุวรรณ	สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม
5. นางสาวน้ำทิพย์ ฉิมสุด	สำนักงานกิจการยุติธรรม
6. นายสัญญา แก่นจำปา	สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ
7. นายธรรมรัตน์ แก้วชุม	กรมคุมประพฤติ
8. ร้อยตำรวจเอก สุทธิชัย สุทธิรุ่ง	สำนักงานศาลยุติธรรม
9. นายสุทิน สุริโย	กรมราชทัณฑ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้เพื่อค้นหาวัตรกรรมการป้องกันอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพ ข้อเท็จจริง นำไปสู่การระบุสาเหตุและผลกระทบของปัญหาการสวมสิทธิคนตายของประเทศไทยในปัจจุบัน (2) จัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดการกับปัญหาการสวมสิทธิคนตายที่เป็นรูปธรรม สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปัญหา (Problem Based) ด้วยการสืบค้นและศึกษาเชิงเอกสาร ร่วมกับการระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้ศึกษาจากการประชุมกลุ่มปฏิบัติการ จากข้อเท็จจริงของกรณีพฤติการณ์การสวมสิทธิคนตายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2566

การสวมสิทธิคนตายในสังคมไทยมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำผิด ดังนี้ (1) ช่องว่างทางทะเบียนราษฎร ทั้งจากด้านวิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนและด้านช่องว่างจากกระบวนการในการปฏิบัติงาน (2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ หรือถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้กระทำผิด (3) ประชาชนและสังคม ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายการทะเบียนราษฎร หรือแม้แต่ปัญหาความยากจนที่ส่งผลต่อการเลือกกระทำผิดในการช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้เกิดการสวมสิทธิคนตาย (4) ผู้กระทำผิด ต้องการสวมสิทธิคนไทยเพื่อนำไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เช่น สิทธิขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวถือครอง การประกอบธุรกิจหรือการทำธุรกรรมด้านหลักทรัพย์และสินทรัพย์ที่กฎหมายไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวสามารถกระทำการได้ (ธุรกิจต้องห้ามคนต่างด้าว) เป็นต้น (5) ตัวบทกฎหมาย การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการทะเบียนราษฎรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสวมสิทธิคนตายยังมีโทษที่ไม่รุนแรงเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับจากการร่วมดำเนินการ ทั้งนี้ ปัจจุบันปัญหาการสวมสิทธิคนตายในสังคมไทยยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง เนื่องจากยังมีความคิดว่าผู้ได้รับผลกระทบเป็นเพียงกลุ่มผู้เสียหายจากปัญหานี้เท่านั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อบุคคลส่วนใหญ่ในสังคม แต่หากพิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากปัญหานี้แล้ว พบว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหรือปัญหาอาชญากรรมอื่นที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงและภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว รวมทั้งพัฒนาเป็นปัญหาสังคมหรือปัญหาอาชญากรรมอื่นในระดับประเทศและระหว่างประเทศได้

แม้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะได้พัฒนารูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร ตลอดจนเพิ่มมาตรการในการป้องกันปัญหาการสวมสิทธิคนตายอย่างต่อเนื่อง แต่กลุ่มผู้ศึกษาเห็นควรให้มีวัตรกรรมการป้องกันอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายเพิ่มเติม ดังนี้ การปรับปรุงกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชน แก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงาน, เพิ่มผู้กำกับติดตามการปฏิบัติงานและผู้ใช้ดุลยพินิจออกบัตรประจำตัวประชาชน, เพิ่มเครื่องมือในการสอบสวนพยานหลักฐาน พยานบุคคล ก่อนพิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชน, ออกระเบียบ หรือกฎกระทรวงเพื่อรองรับการปรับปรุง และแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงาน พร้อมกำหนดบทลงโทษ, การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลผู้เสียชีวิตระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอบสวนพยานเพิ่มเติม และการบริหารจัดการฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) นอกจากนี้ ยังเห็นควรให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติตนตามกฎหมายให้แก่ประชาชนในสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งจัดการอบรมความรู้ด้านบทบาท หน้าที่ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และบทลงโทษตามกฎหมาย ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อเป็นการป้องกันและช่วยลดปัญหาการทุจริตหรือการปฏิบัติโดยมิชอบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ (Introduction)	
1. หลักการและเหตุผล (Statement of Problem)	1 - 2
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา (Objectives)	2
3. ขอบเขตการศึกษา (Scopes of Study)	3
4. นิยามศัพท์ (Operation Definition)	3
ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลัก (Contents)	
5. วิวัฒนาการทางทะเลเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน	4
6. สาเหตุของปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย	4 - 10
7. การวิเคราะห์ปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย ตามกรอบแนวคิด CHEERS	11 - 13
ส่วนที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and recommendation)	
8. บทสรุป	14 - 15
9. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	15 - 19
ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม (References)	ค - จ
ส่วนที่ 5 ภาคผนวก (Appendix)	ฉ
สถานการณ์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย	
สถานการณ์ข่าวที่มีความคล้ายคลึงกับปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย	
วิวัฒนาการทางทะเลเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน	
One page วิวัฒนาการทางทะเลเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน	
แผนประชุมกรรม	
One page summary	

ส่วนที่ 1 บทนำ (Introduction)

1. หลักการและเหตุผล (Statement of Problem)

ในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายในด้านการพัฒนางานทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยความท้าทายดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์ (Globalization) และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานของภาครัฐ เกิดรอยต่อหรือช่องว่างระหว่างการทำงานด้วยมือ (Manual) การทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ การทำงานผ่านระบบออนไลน์ จนนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบด้วยกฎหมายจากรอยต่อหรือช่องว่างในการทำงานข้างต้น ดังปรากฏอยู่ในข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจ เช่น กรณีจับกุมขบวนการสวมบัตรประชาชนคนตายให้แก่คนต่างด้าว พวกพ่อค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาหลบหนีคดีร้ายแรงจากต่างประเทศ เพื่อใช้แอบอ้างเป็นคนไทยเข้ามาทำธุรกิจ และสวมสิทธิเป็นคนไทยเพื่อหลบหนีการจับกุม (พ.ศ. 2562)¹ และกรณีจับกุมนายนิติพัฒน์ โชคชัยธนาพร หรือกู๋เอี้ยว คนจีน ถิ่นบัตรประชาชนไทย 30 ปี เจ้าของสถานบันเทิง “Club One Pattaya” เครือข่ายเงินหลัง พุนเงินเทา ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับยาเสพติด (พ.ศ. 2565)² อย่างไรก็ตาม การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากกรณีข่าวข้างต้น ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย

การสวมสิทธิคนตาย เป็นการสวมสิทธิด้วยการสวมบัตรประจำตัวประชาชนคนตาย เพื่อใช้สิทธิใช้ตัวตนของคนตาย เพื่อกระทำได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมาย ในขณะเดียวกัน ปัญหาอาชญากรรม การสวมสิทธิคนตายในประเทศไทยที่พบเห็นจากเหตุการณ์ข่าว มีสาเหตุหลักเกิดจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนประจำกิ่งอำเภอแม่อน ทูจริตโดยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (พ.ศ. 2548)³ หรือกรณีจับอดีตปลัดอำเภอสังคม ทูจริตร่วมขบวนการ จัดทำเอกสารอันเป็นการสวมสิทธิ (พ.ศ. 2562)⁴ หรือกรณีข่าวการเปิดโปงเส้นทางทูจริตทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนจากไทยพีบีเอส (พ.ศ. 2566)⁵ เป็นผลให้การสวมสิทธิคนตายยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางสังคมไทย เพราะถึงแม้ความรุนแรงของปัญหาจะอยู่ในกลุ่มการถูกละเมิดสิทธิ และมีผู้ที่ได้รับผลกระทบเฉพาะในกลุ่มผู้เสียหาย แต่หากกลุ่มผู้สวมสิทธิคนตายกลายเป็นกลุ่มอาชญากรข้ามชาติ เช่น พ่อค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาหลบหนีคดีร้ายแรงหรือคดีความมั่นคง จะส่งผลกระทบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในบุคคลเฉพาะกลุ่ม อาจกลายเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ที่มีความรุนแรงและสร้างความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. 2566 ภาคราชการไทยได้ออกมาตรการในการป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน 4 ด้านมาตรการ ได้แก่ 1. การป้องกันการปลอมลายมือชื่อ 2. การขอความเห็นหัวหน้า

¹ สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 15.30 น., หัวข้อข่าว “เลขที่ 1 วิภาวดี : สวมสิทธิคนตาย ปลอมไปได้อย่างไร”, ไทยรัฐ (28 ธ.ค. 62) “เพลิงพยับคัน”, <https://www.thairath.co.th/news/local/1735583>

² สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 15.40 น., หัวข้อข่าว “เผย “กู๋เอี้ยว” สวมบัตรปชช.คนตายมา 30 ปีแล้ว แฉเรียกพ่อแม่สอบ ตรวจดีเอ็นเอ”, เดลินิวส์ (2 พ.ย. 62), <https://www.dailynews.co.th/news/1641210>

³ สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 14.30 น. หัวข้อข่าว “สวมสิทธิคนตาย ทางลัดของคนต่างด้าว สู่การสัญชาติไทย”, ประชาไท (13 มี.ค. 48), <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>

⁴ สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พ.ค. 66, 16.00 น. หัวข้อข่าว “จับอดีตปลัดอำเภอให้ต่างด้าวสวมสิทธิบัตรประชาชนคนตาย”, MGR ONLINE (20 ธ.ค. 62), <https://mgronline.com/crime/detail/9620000121348>

⁵ สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พ.ค. 66, 16.00 น. หัวข้อข่าว “ผ่าขบวนการสวมตัวทำบัตรพอกตัวเป็นไทย”, ไทยพีบีเอส 24 ม.ค. 66 , <https://www.thaibps.or.th/news/content/323859>

กลุ่มงาน/ฝ่าย 3. การรายงานผู้บังคับบัญชา 4. การเฝ้าระวัง (พ.ศ. 2566)⁶ โดยมีความคาดหวังว่ามาตรการดังกล่าว จะช่วยเพิ่มความเข้มข้นในการป้องกันการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และลดโอกาสการกระทำผิดที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ลดน้อยลง

แต่ด้วยความสำคัญของสภาพปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย อันเป็นปัญหาอาชญากรรมและเริ่มทวีความรุนแรงขึ้น เป็นปัญหาที่ทั้งละเมิดต่อกฎหมาย ทั้งยังอาจเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดอื่นอันเกี่ยวเนื่องต่อการใช้ “สิทธิ” ของพลเมืองในประเทศไทย ซึ่งอาจกระทบต่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ของกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภาพรวม ทางกลุ่มผู้ศึกษาพิจารณาเห็นว่าสภาพปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการและลดทอนขนาดของปัญหา จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายในสังคมไทย” เพื่อดำเนินการถอดบทเรียนของปัญหาอาชญากรรม ด้วยการคิดเชิงออกแบบและหลักการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อันจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และเกิดแนวทางหรือนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมซึ่งจะยังประโยชน์ต่อการผลักดันนโยบายและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นผลต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative method) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในการมุ่งศึกษาสภาพปัญหาการสวมสิทธิคนตาย นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม อันเป็นการศึกษาในเชิงปัญหา (Problem Based) ด้วยการสืบค้นและศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทั้งหลักการแนวคิดเชิงวิชาการตลอดจนกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และได้ดำเนินการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ด้วยการประชุมกลุ่มปฏิบัติการ (workshop) จากผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม⁷ ด้วยเทคนิคการถอดบทเรียนและการคิดเชิงออกแบบ ซึ่งเป็นการใช้ตัวปัญหาเป็นฐานในการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ผลกระทบ ตลอดจนแนวทางและนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา (Objectives)

2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพ ข้อเท็จจริง นำไปสู่การระบุสาเหตุและผลกระทบของปัญหาการสวมสิทธิคนตายของประเทศไทยในปัจจุบัน

2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ และแนวทางในการจัดการกับปัญหาการสวมสิทธิคนตายที่เป็นรูปธรรมสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างยั่งยืน

⁶ สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พ.ค. 66, 19.00 น., หัวข้อข่าว “มท.ออกมาตรการคุมเข้มป้องกันแก้ไขปัญหาทุจริตสวมบัตรประชาชน”, บ้านเมือง (3 ม.ค. 66), <https://www.banmuang.co.th/news/politic/310850>

⁷ สมาชิกกลุ่มจามจุรี หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมรุ่นที่ 6 จำนวน 9 คน จากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมการปกครอง กรมบังคับคดี สำนักงานศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมราชทัณฑ์

3. ขอบเขตการศึกษา (Scopes of Study)

การศึกษานี้ ทางกลุ่มผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ประกอบไปด้วย 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา กำหนดการศึกษาสภาพปัญหา “การสวมสิทธิคนตาย” อันเป็นสภาพปัญหาอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ละเมิดต่อกฎหมาย โดยพิจารณาลักษณะของพฤติการณ์ทางคดีที่เกิดขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และหลักการทางวิชาการ รวมถึง แนวคิดการป้องกันอาชญากรรม หลักคิดอาชญาวิทยา บนแนวทางการวิเคราะห์ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการวิเคราะห์สภาพปัญหา 2) ขอบเขตด้านประชากร/พื้นที่ที่ทำการศึกษา ทางกลุ่มผู้ศึกษาพิจารณากำหนดขอบเขตโดยศึกษาเฉพาะข้อเท็จจริงของกรณีพฤติการณ์การสวมสิทธิคนตายที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่น่าสนใจ ในช่วงระหว่าง 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2564-2566) และ 3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ทางกลุ่มผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานการศึกษาแนวคิดรวบยอด (Concept Paper) ภายใต้การอบรมหลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม รุ่นที่ 6 มีระยะเวลาการศึกษาระหว่าง วันที่ 8 พฤษภาคม 2566 ถึงวันที่ 26 มิถุนายน 2566

4. นิยามศัพท์ (Operation Definition)

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์และเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการศึกษา ทางกลุ่มผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์สำคัญในการศึกษานี้ ประกอบด้วย

4.1 การสวมสิทธิคนตาย หมายถึง “การกระทำเพื่อให้มีชื่อตนเอง โดยการแอบอ้างใช้รายการบุคคลคนไทยผู้ที่ซึ่งถึงแก่ความตายแล้ว เพื่อกระทำใดๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมาย”⁸

4.2 ทะเบียนบ้านกลาง หมายถึง “ทะเบียนซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้นสำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่อในทะเบียนบ้าน”⁹

4.3 งานทะเบียนราษฎร หมายถึง “งานทะเบียนต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 เช่น การแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ การขอเลขที่บ้าน การแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน การเปลี่ยนชื่อตัวและการเปลี่ยนชื่อสกุล รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร”¹⁰

4.4 งานบัตรประจำตัวประชาชน หมายถึง “งานออกเอกสารราชการให้กับประชาชนผู้มีสัญชาติไทย เพื่อใช้พิสูจน์ทราบและยืนยันตัวบุคคลในการขอให้สิทธิ หรือประกอบธุรกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัภาครัฐและภาคเอกชน”¹¹

⁸ สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิ.ย. 66, คู่มือปฏิบัติงานในการดำเนินการ กรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน (หน้า 4), สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง พ.ศ. 2562,

<https://www.bora.dopa.go.th/wp-content/uploads/2022/02/corrupt62.pdf>

⁹ มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534, “ทะเบียนบ้านกลาง”

¹⁰ มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534, “การทะเบียนราษฎร”

¹¹ สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิ.ย. 66, ความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน, เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ (17 เม.ย. 61),

<https://www.buriramcity.go.th/index.php/newsmainmenu/informationmainmenu/455-256104171137>

ส่วนที่ 2 เนื้อหาหลัก (Contents)

5. วิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

สรุปวิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน โดยสามารถแสดงข้อมูลได้ดังนี้

รายละเอียดปรากฏดังภาคผนวก “วิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน”

6. สาเหตุของปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

6.1 ช่องว่างทางทะเบียนราษฎร (Protocol)

6.1.1 ช่องว่างจากวิวัฒนาการทางทะเบียน

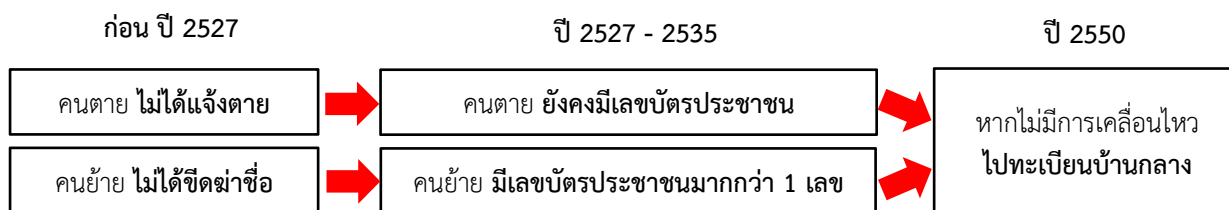
ก่อนปี พ.ศ. 2526 อาศัยการยืนยันตัวตนในทะเบียนบ้านด้วยชื่อนามสกุลเป็นหลัก หากต้องการย้ายบ้าน อำเภอดันทางจะออกไปแจ้งย้ายเพื่อนำส่งอำเภอลายทางให้ขีดฆ่ารายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน เมื่อมีการตายญาติไม่ได้แจ้งให้ทางอำเภอลายทาง รายชื่อคนตายจึงยังอยู่ในทะเบียนบ้าน มีการเก็บข้อมูลหลักฐานในรูปแบบการจดบันทึกด้วยการเขียนและลงลายมือ (ช่องว่างการไม่แจ้งตายก่อนปี พ.ศ. 2526)

ปี พ.ศ. 2526 กรมการปกครอง ได้ออกเลขบัตรประจำตัวประชาชน โดยการนำทะเบียนบ้านมากำหนด แล้วให้เลขตามลำดับ และถือว่าบุคคลที่อยู่ในทะเบียนบ้านยังมีชีวิตทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่ตายก่อนปี พ.ศ. 2526 หรือกรณีย้ายบ้านแล้วแต่เจ้าหน้าที่อำเภอยังไม่ได้นำรายชื่อออกจากทะเบียนบ้านเดิม ทำให้คนตายยังมีเลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือทำให้ประชาชนบางรายมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน 2 หลัง มีเลขบัตรประจำตัว 2 เลข ซึ่งยังคงการเก็บข้อมูลหลักฐานในรูปแบบเดียวกันกับการดำเนินการก่อนปี พ.ศ. 2526 แต่เพิ่มความชัดเจนด้วยการมีเลขบัตรประจำตัวประชาชนกำกับ (ช่วงรอยต่อของการออกเลขบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้ประชาชนบางรายมีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 2 เลข)

ปี พ.ศ. 2535 มีการจัดทำบันทึกหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนในรูปแบบระบบเครือข่ายออนไลน์ ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลมีความชัดเจนและสะดวกมากยิ่งขึ้น

ต่อมาปี พ.ศ. 2550 กรมการปกครอง ได้สำรวจบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านทั่วประเทศไทย ทำให้ทุกจังหวัดทุกอำเภอทราบว่า ผู้ใดไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้าน เช่น การไม่ทำบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีการย้ายทะเบียนบ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 แล้วจึงย้ายรายชื่อบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านเข้าสู่ทะเบียนบ้านกลาง (อำเภอ หรือ สำนักงานเขต) (ช่องว่างจากรายชื่อบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวในทะเบียนบ้านกลาง)

เมื่อพิจารณาช่องว่างจากวิวัฒนาการทางทะเบียนพบความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

6.1.2 ช่องว่างจากกระบวนการทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

1) เมื่อมีคนตาย ญาติไม่ได้ไปแจ้งการตาย (ไม่ได้รับใบมรณบัตร) ต่อมาผู้ใหญ่บ้าน และญาติถูกติดต่อให้มาเป็นพยานในการสอบสวนการทำบัตรประจำตัวประชาชนของนายทะเบียน เพื่อรับรองบุคคลให้แก่ผู้มาสมรสสิทธิคนตาย ถือว่าผู้ใหญ่บ้าน และญาติเป็นผู้สนับสนุน ร่วมกระทำความผิดสมรสสิทธิคนตายให้สำเร็จ

2) การเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลรายชื่อในทะเบียนบ้านกลาง ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลรายชื่อดังกล่าวได้ มีเพียงเจ้าของบัตรนายทะเบียนและรหัสของนายทะเบียนเท่านั้น โดยปกติรหัสดังกล่าวจะเป็นความลับ แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ในฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชนจะทราบรหัสและสามารถเข้าถึงข้อมูลรายชื่อดังกล่าวได้

เนื่องจากรหัสดังกล่าว อนุญาตให้นายทะเบียนผู้ถือบัตรมีรหัสอยู่ในความดูแลแต่เพียงผู้เดียว และไม่ได้อนุญาตให้ลูกจ้างมีบัตรและรหัสการเข้าถึงข้อมูลทะเบียนราษฎร แต่ด้วยนายทะเบียนมีภารกิจต้องลงปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถประจำอยู่ที่สำนักงานได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมอบบัตรของนายทะเบียนและแจ้งรหัสให้กับลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงาน ใช้ดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้สบโอกาสการเข้าถึงข้อมูลทะเบียนบ้านกลาง ยกตัวอย่างข้อเท็จจริงจากข่าวประจักษ์ไทย เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน นำชื่อของคนต่างด้าวสมรสบัตรประชาชนคนตาย¹²

3) การสมรสสิทธิคนตายในกรณีการแจ้งเกิดซ้ำ เพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ภายหลังจากกรมการปกครองออกเลขบัตรประจำตัวประชาชน และขอเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร โดยใช้วิธีการคือผู้ต้องการสมรสสิทธิต้องมายื่นขอทำบัตรต่อนายทะเบียน ต้องมีหลักฐานปลอมในการยืนยันตัว ต้องจัดจ้างหาพยานเพื่อมารับรองบุคคลในการสอบสวนของนายทะเบียน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติ ยกตัวอย่างข้อเท็จจริงจากข่าวสนุก เกี่ยวกับสาวไร้สัญชาติ สมรสบัตรประชาชนคนตาย โดยมีพ่อแม่คนตายพามาทำบัตรด้วยตัวเอง¹³

¹² สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 15.00 น. สมรสสิทธิคนตาย ทางลัดของคนต่างด้าว สูการสัญชาติไทย, ข่าวประจักษ์ไทย 13 มี.ค. 48, <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>

¹³ สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พ.ค. 66, 16.00 น. สาวไร้สัญชาติ สมรสบัตรประชาชนคนตาย โดยมีพ่อแม่คนตาย พามาทำบัตรเอง, ข่าวสนุก 26 เม.ย. 65, <https://www.sanook.com/news/8551958>

เมื่อพิจารณาจากช่องว่างทางวิวัฒนาการทางทะเบียนและกระบวนการการสมรสสิทธิคนตาย พบว่าการสมรสสิทธิคนตายมีทั้งผู้กระทำผิดสมรสสิทธิคนตายและผู้ร่วมกระทำผิดทำให้การสมรสสิทธิคนตายสำเร็จ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้สมรสสิทธิคนตาย (คนต่างด้าว / คนไม่มีสถานะทางทะเบียน / พ่อค้ายาเสพติด / ผู้ต้องหาหลบหนีคดีร้ายแรงจากต่างประเทศและคดีเกี่ยวกับความมั่นคง) ผู้นำชุมชน ญาติ ดังนั้น การสมรสสิทธิคนตายต้องกระทำการเป็นขบวนการ ซึ่งหัวหน้าขบวนการต้องมีความรู้ความชำนาญทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งทราบขั้นตอนเป็นอย่างดีและมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลรายชื่อในทะเบียนบ้านกลางได้

6.2 ผู้บังคับใช้กฎหมาย (Enforcer) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

งานบัตรประจำตัวประชาชนมีหน้าที่ให้บริการประชาชน เช่น การขอทำบัตรครั้งแรก กรณีบัตรหมดอายุ กรณีบัตรหายหรือชำรุด และการตรวจสอบหลักฐานการบัตรประชาชน โดยงานบัตรประจำตัวประชาชนมีความเชื่อมโยงกับงานทะเบียนราษฎรที่มีหน้าที่ให้บริการประชาชน เช่น การแจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ การแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

เมื่อประชาชนมีความประสงค์ขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ต้องนำหลักฐานการขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เช่น หลักฐานเพื่อแสดงตนว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน หรือหากบัตรประจำตัวประชาชนเดิมหมดอายุเป็นเวลานาน ต้องนำเจ้าบ้านหรือพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือมารับรองตัวบุคคลด้วย

อย่างไรก็ตาม จากปัญหาการสมรสสิทธิคนตายในปัจจุบันมีความเชื่อมโยงกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

6.2.1 ขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

1) ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารหลักฐานของประชาชนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ครบถ้วนทั่วถึง เนื่องจากจำนวนประชาชนเข้ามาขอรับบริการมีจำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้ให้บริการ

ยกตัวอย่างข้อเท็จจริงจากสำนักงานเขตมีนบุรี มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนจำนวน 20 ราย¹⁴ และมีสถิติผู้มารับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 7,131 ราย และปี พ.ศ. 2565 จำนวน 25,547 ราย หากเจาะจงเฉพาะเดือนกันยายน 2565 มีจำนวน 3,730 ราย¹⁵

2) ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ขาดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เนื่องจากกฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 23 ฉบับ และแนวทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน มีจำนวน 31 ฉบับ ตามคู่มือปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน 2561 ของกรมการปกครองที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความซับซ้อน และมีจำนวนมาก

3) ขาดความเหมาะสมกับตำแหน่ง ขาดความละเอียด รอบคอบ ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการตรวจสอบเอกสารหลักฐานในการดำเนินการต่างๆ และการสอบประวัติ สอบพยานบุคคลเพื่อยืนยันตัวบุคคล

¹⁴ สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 66, 12.00 น. อัตรากำลังข้าราชการ/ลูกจ้าง สำนักงานเขตมีนบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค. 65, สำนักงานเขตมีนบุรี, <https://webportal.bangkok.go.th/minburi/page/sub/26170/อัตรากำลัง>

¹⁵ สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 66, 12.00 น. สถิติผู้มารับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน, สำนักงานเขตมีนบุรี, <https://webportal.bangkok.go.th/minburi/page/main/5492/สถิติผู้มารับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน>

6.2.2 ทุจริตต่อหน้าที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดในตำแหน่ง (ละเว้นการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน สอบประวัติ และสอบพยานบุคคลเพื่อยืนยันตัวบุคคล)
- 2) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น (ใช้รหัสผู้มีอำนาจ และลงผู้มีอำนาจให้ลงนามออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้สวมสิทธิคนตาย)
- 3) ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ (ออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้สวมสิทธิคนตาย)

เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้หรือหวังผลประโยชน์ตอบแทนสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องจากราคาการซื้อขายข้อมูลของบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนราษฎรมีราคาสูงถึง 5,000 – 10,000 บาท ซึ่งเป็นเพียงแค่การจองซื้อข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนเพื่อรอลูกค้าต่างดาวเท่านั้น

นอกจากนี้ ขั้นตอนดังกล่าวจะมีการจ่ายเงินจริงจนกว่าการทำบัตรประชาชนจะเสร็จสิ้น ประกอบกับราคาสินค้าที่จำเป็นในการครองชีพมีราคาสูง ซึ่งสวนทางกับเงินเดือนเจ้าหน้าที่ภาครัฐแรกเข้า¹⁶ เช่น

- วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (ข้าราชการ 9,400 บาท, พนักงานราชการ 11,280 บาท, ลูกจ้าง 9,400 บาท)
- วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (ข้าราชการ 11,500 บาท, พนักงานราชการ 13,800 บาท, ลูกจ้าง 11,500 บาท)
- วุฒิปริญญาตรี (ข้าราชการ 15,000 บาท, พนักงานราชการ 18,000 บาท, ลูกจ้าง 15,000 บาท)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความผกผันระหว่างราคาสินค้าที่จำเป็นในการครองชีพที่มีราคาสูงกับเงินเดือนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้รับ ตลอดจนผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับจากการกระทำความผิด อาจเป็นเหตุให้เมื่อสบโอกาส สบช่องทาง เจ้าหน้าที่ภาครัฐจึงเลือกกระทำความผิด ทุจริตต่อหน้าที่

6.2.3 ถูกบังคับ ถูกสั่งการให้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้การสวมสิทธิคนตายสำเร็จ

6.2.4 ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนกระทำความผิด เนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มคน ขบวนการ นายหน้า หรือตัวผู้กระทำความผิดที่ต้องการสวมสิทธิคนไทย

6.3 ประชาชน และสังคม

6.3.1 ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งตาย อาจเป็นเหตุให้เกิดความละเลยต่อการแจ้งการตาย

1) ขาดความรู้ขาดความเข้าใจ

การแจ้งตาย¹⁷ ตามกฎหมายไทยมี 2 กรณี ได้แก่ คนตายในบ้าน (เจ้าบ้านแจ้งตาย) และคนตายนอกบ้าน (บุคคลผู้ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งตาย) โดยต้องแจ้งต่อนายทะเบียน ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ ในส่วนกรณีคนตายนอกบ้านให้แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

¹⁶ สืบค้นเมื่อวันที่ 31 พ.ค. 66, 12.00 น. “ทำงานให้ราชการ เงินเดือนเริ่มที่เท่าไร”, สำนักงาน ก.พ.,

<https://job.ocsc.go.th/prRead.aspx?prID=637054580491052119>

¹⁷ มาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หากในท้องที่เดินทางไม่สะดวก สามารถขยายระยะเวลาการแจ้งตายได้ไม่เกิน 7 วัน และเมื่อมีการแจ้งการตายนายทะเบียนจะออกใบมรณบัตรเป็นหลักฐานให้แก่ผู้แจ้ง

ดังนั้น หากพบคนตายแล้วไม่ไปแจ้งต่อนายทะเบียน ก็เสมือนขาดความรู้ความเข้าใจทางกฎหมาย เพราะกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชน เมื่อมีคนตายให้มีการแจ้งตาย ประกอบกับการไม่แจ้งตาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท¹⁸ ด้วยบทลงโทษที่ไม่รุนแรง จึงอาจเป็นเหตุให้เกิดการละเลยการแจ้งตายเพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องของตน ไม่ใช่หน้าที่ของตน

2) ทศนคติของคนในสังคมต่อความตาย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้กล่าวถึง “มุมมองความตายในทัศนะคติของคนรุ่นใหม่” โดยสรุปทัศนคติของไทยต่อความตายว่า สังคมไทยในอดีตมีคำพูดฝังหัวว่า “ความตายเป็นเรื่องอัปมงคล” เป็นคำต้องห้ามทางศาสนา ทำให้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตายเป็นเรื่องที่ไม่มีใครอยากพูดถึง รวมถึงถูกมองว่าการตายเป็นเรื่องไกลตัว¹⁹ ความเชื่อดั้งเดิมดังกล่าว อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจเรื่องการแจ้งตายตามกฎหมาย และการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตามกฎหมาย

6.3.2 ปัญหาความยากจนของประชาชน ส่งผลต่อการเลือกกระทำคามผิด

ตามทีคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2565 รับทราบอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ปี 2565²⁰ ที่คิดตามสูตรคำนวณอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คำนึงถึงดัชนีค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อ มาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาของสินค้าและบริการ ความสามารถของธุรกิจ ผลภาพแรงงาน ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีอัตราวันละ 328 – 354 บาท ซึ่งอัตราค่าแรงขั้นต่ำดังกล่าวผูกพันกับราคาสินค้าที่จำเป็นในการครองชีพของผู้ใช้แรงงานที่มีราคาสูง เช่น อาหารสด อาหารสำเร็จรูป ก๊าซหุงต้ม เป็นต้น ด้วยความเป็นอยู่ของประชาชนที่รายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย อาจส่งผลให้เลือกกระทำคามผิดเพื่อหวังประโยชน์ต่างตอบแทน โดยการสนับสนุนให้การสวมสิทธิคนตายสำเร็จ ด้วยวิธีการเป็นพยานบุคคลเพื่อยืนยันตัวบุคคล (ผู้นำชุมชน) ช่วยเหลือรับรองเป็นญาติและรับเข้าทะเบียนบ้านของตนเอง (ประชาชนคนไทย) ยกตัวอย่างกรณีขบวนการสวมสิทธิคนตาย (ข่าวไทยรัฐ, 28 ธ.ค. 62) ที่มีประชาชนในพื้นที่เกิดเหตุให้ความร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อให้เกิดการกระทำผิดสวมสิทธิคนตาย²¹

อย่างไรก็ดี จากการเปิดโปงเส้นทางทุจริตทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน (ข่าวไทยพีบีเอส, 24 ม.ค. 66) ที่มีประชาชนคนไทย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ คนต่างด้าว/ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นผู้กระทำความผิด รวมถึงเปิดเผยข้อมูล 2 สัญชาติหลัก ที่นิยมสวมตัวทำบัตรประชาชนไทย ซึ่งได้แก่ จีน (ราคาอยู่ที่ใบละ 200,000 – 300,000 บาท) กับอินเดีย (ราคาอยู่ที่ใบละ 30,000 – 80,000 บาท) ตลอดจนราคาการซื้อขายข้อมูลของบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อไหวทางทะเบียนราษฎร (5,000 – 10,000 บาท) ซึ่งเป็นการจูงใจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนราษฎรของกลุ่มนายหน้า โดยขั้นตอนดังกล่าว จะมีการจ่ายเงินจริง จนกว่าการทำบัตรประชาชนจะเสร็จสิ้น

¹⁸ มาตรา 47 (2) แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎรฯ

¹⁹ สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พ.ค. 66, 16.00 น. มุมมอง “คนตาย” ในทัศนคติ “คนรุ่นใหม่”, สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, <https://www.nationalhealth.or.th/en/node/1195>

²⁰ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2565 เรื่อง กำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ปี 2565

²¹ สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 15.30 น. หัวข้อข่าว “เลขที่ 1 วิวาทดี : สวมสิทธิคนตาย ปลอมไปได้อย่างไร”, ไทยรัฐ (28 ธ.ค. 62) “เพลิงค์”, <https://www.thaiath.co.th/news/local/1735583>

6.4 ผู้กระทำผิด (Offender) ต้องการสิทธิคนไทยเพื่อนำไปแสวงหาประโยชน์ต่างๆ เช่น

6.4.1 สวมสิทธิเพื่อใช้สิทธิคนไทยขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายไทย เช่น

- 1) สิทธิหลักประกันสุขภาพ 30 บาท²²
- 2) สิทธิในการเลือกตั้งซึ่งเป็นหน้าที่ของคนไทย เพื่อเลือกผู้แทนราษฎรมาบริหารประเทศ²³
- 3) สิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอด²⁴

6.4.2 ทำธุรกิจ - ธุรกิจ เพื่อซื้อ - ขาย (หลักทรัพย์, สิ่งหาทรัพย์สิน, อสังหาทรัพย์สิน ภายในประเทศไทยโดยใช้สิทธิคนไทย) เช่น

1) การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประเทศไทยห้ามไม่ให้คนต่างด้าวถือครองกรรมสิทธิ์ ในที่ดินเป็นหลัก เว้นแต่ใน 3 กรณี ได้แก่

1.1) รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม²⁵

1.2) นำเงินมาลงทุนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท ได้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยไม่เกิน 1 ไร่²⁶

1.3) รับโอนที่ดินผ่านกฎหมายประเภทต่างๆ เช่น ตามมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริม การลงทุน พ.ศ. 2520, ตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

2) การถือครองกรรมสิทธิ์ห้องชุด แม้กระทำได้ตามกฎหมายไทย แต่คนต่างด้าวสามารถ ถือครองกรรมสิทธิ์ได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของเนื้อที่ทั้งหมดในอาคารชุดนั้น และต้องเป็นคนต่างด้าว²⁷

3) การถือครองหลักทรัพย์ คนต่างด้าวสามารถกระทำได้ แต่หากจะให้คนต่างด้าวถือหุ้น ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป บริษัทดังกล่าวจะมีสถานะเป็นคนต่างด้าว²⁸ ทำให้บริษัทมีข้อจำกัด ดังนี้

3.1) ไม่สามารถประกอบธุรกิจที่อยู่ในบัญชีหนึ่งท้าย พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจต่างด้าว พ.ศ. 2542 เช่น สถานีวิจัยกระจายเสียงหรือสถานีวิจัยโทรทัศน์, การสกัดสมุนไพรไทย, การค้าที่ดิน, การทำป่าไม้และแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ

3.2) ต้องได้รับอนุญาตก่อนประกอบธุรกิจที่อยู่ในบัญชีสองหรือบัญชีสามท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจต่างด้าว พ.ศ. 2542 เช่น

(1) บัญชีสอง เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ (อาวุธปืน, เครื่องกระสุน, ดินปืน, วัตถุระเบิด, ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อการรักษาธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม (การทำเหมือง)

(2) บัญชีสาม ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการ กับคนต่างด้าว เช่น การทำกิจกรรมบริหารทางบัญชี ทางกฎหมาย ทางสถาปัตยกรรม ทางวิศวกรรม

6.4.3 ทำธุรกิจ - ธุรกิจสีเทา เช่น ค้ายาเสพติด, ค้าประเวณี - ค้ามนุษย์, การหลอกลวง, เปิดบ่อนการพนัน, เปิดสถานบันเทิงผิดกฎหมาย

ยกตัวอย่างกรณีทุนจีนเทา (เดลินิวส์, 2 พ.ย. 66) สวมสิทธิคนตาย 30 ปี เปิดสถานบันเทิง “Club One Pattaya” เครือข่ายเงินหลิง

²² พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

²³ มาตรา 50 (7) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

²⁴ มาตรา 37 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

²⁵ มาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497

²⁶ มาตรา 96 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497

²⁷ มาตรา 19 และ มาตรา 19 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ. 2522

²⁸ พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจต่างด้าว พ.ศ. 2542

6.5 ตัวบทกฎหมาย (Law) กำหนดบทลงโทษกรณีการสวมสิทธิไม่รุนแรง จึงอาจเป็นเหตุให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวบทลงโทษตามกฎหมาย

6.5.1 บทลงโทษจากการไม่แจ้งการตายไม่รุนแรง

เมื่อพบคนตายแล้วไม่ไปแจ้งต่อนายทะเบียน รายชื่อผู้ตายก็ยังปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน และทะเบียนราษฎร จึงเป็นช่องว่างให้กลุ่มคนหรือบุคคลนำไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ยกตัวอย่างกรณีเจ้าอาวาสสวมสิทธิคนตาย เนื่องจากญาติไม่ได้แจ้งการตาย (ข่าวพีพีทีวี, 9 ต.ค. 60)²⁹ ทำให้หน่วยงานราชการไม่มีข้อมูลของคนตาย จึงเกิดการสวมสิทธิคนตายขึ้น ประกอบกับการไม่แจ้งการตายต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท เท่านั้น ทำให้ประชาชนไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมายเพราะไม่รุนแรง

อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำผิดที่สวมสิทธิคนตายในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนประเภทพ่อค้า ยาเสพติด ผู้ต้องหาหลบหนีคดีร้ายแรงจากต่างประเทศและคดีความมั่นคง ปัญหาการสวมสิทธิจะกลายเป็นสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น ค้ายาเสพติด, ค่าประเวณี - ค้ามนุษย์, การหลอกลวง, เปิดบ่อนการพนัน, เปิดสถานบันเทิงผิดกฎหมาย

6.5.2 ผลประโยชน์โดยมิชอบให้ผลตอบแทนสูง สวนทางกับบทลงโทษที่ไม่รุนแรง

จากกรณีการแฉเส้นทางทุจริตทางทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชน คนต่างด้าวสัญชาติจีน เสนอราคาบัตรประจำตัวประชาชนใบละ 200,000 – 300,000 บาท ส่วนสัญชาติอินเดียเสนอราคาใบละ 30,000 – 80,000 บาท นอกจากนี้ การขายข้อมูลของบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนราคาสูงถึง 5,000 – 10,000 บาท ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอนการจองซื้อข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของกลุ่มนายหน้าเท่านั้น

ทำให้การกระทำผิดสวมสิทธิบัตรประจำตัวประชาชน มีผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงมาก หากเปรียบเทียบกับบทลงโทษจากการกระทำผิดมาตรา 157³⁰ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี – 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาท – 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประกอบกับการร่วมกระทำผิดตามมาตรา 86³¹ กำหนดให้ผู้ใดช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษ 2 ใน 3 ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น หากร่วมกระทำผิดตามมาตรา 157 จะได้รับเพียงบทลงโทษต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี – 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 1,000 บาท – 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลประโยชน์โดยมิชอบที่เกิดจากการทุจริตทางทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนที่ให้ผลตอบแทนสูง กลับผูกพันกับบทลงโทษทางกฎหมายที่ไม่มีความรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นต้นตอของปัญหาอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในระยะยาว

²⁹ สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66, 15.40 น., หัวข้อข่าว “สอบเจ้าอาวาสวัดสวนดอก พระอารามหลวง สวมสิทธิบัตรประชาชนคนตาย”, พีพีทีวี (9 ต.ค. 60), <https://www.pptvhd36.com/news/66910>

³⁰ มาตรา 157 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³¹ มาตรา 86 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

7. การวิเคราะห์ปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทยโดยใช้กรอบแนวคิด CHEERS ในการจัดการและวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม กลุ่มผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ตามตัวแบบแล้วสามารถสรุปได้ ดังนี้

7.1 Community ผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหา วิเคราะห์แล้วพบว่า มีผู้ได้รับผลกระทบเฉพาะในกลุ่มของผู้ที่เป็นผู้เสียหาย ไม่ได้ส่งผลกระทบอย่างเป็นบริเวณกว้าง ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากปัญหาการขาดการรับรู้และความเข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริงของสังคมและประชาชน

7.2 Harm ความรุนแรงของปัญหา หากวิเคราะห์ในเฉพาะประเด็นของการสวมสิทธิ ความรุนแรงของปัญหาอยู่ในกลุ่มของการถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งอาจจะมีมูลค่าไม่สูงมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาหากปัญหานี้แพร่หลายไปสู่อะไรก็ตาม กรณีการสวมสิทธิคนตายอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาทางสังคมหรืออาชญากรรมอื่นที่นำไปสู่ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาแบ่งออกได้เป็น 3 ชั้น ดังนี้

7.2.1 ผลกระทบขั้นต้น ได้แก่ คนตายผู้ถูกสวมสิทธิถูกแอบอ้างสิทธิไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การรับบริการสาธารณสุขของรัฐ การใช้ทรัพยากรด้านการอุปโภคบริโภค การประกอบอาชีพ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งทำให้ภาครัฐต้องเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น

7.2.2 ผลกระทบชั้นกลาง ได้แก่ การถูกนำไปแสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ชอบในรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรงทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการค้าประเวณี ปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นต้น รวมทั้งทำให้คนในประเทศไทยต้องเสียสิทธิและเสียโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการลงทุนหรือการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับผู้ร่วมขบวนการสวมสิทธิคนตายที่มีเงินทุนจำนวนมาก

7.2.3 ผลกระทบชั้นปลาย ได้แก่ การบั่นทอนความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากการเกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ มากมายที่มีจุดเริ่มต้นมาจากการสวมสิทธิคนตาย และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ ย่อมทำให้ความมั่นคงของประเทศและความน่าเชื่อถือในการลงทุนภายในประเทศของนักลงทุนจากต่างประเทศลดน้อยลง รวมทั้งทำให้ภาวะเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศเสียหาย จากการเล็ดลอดภาษีของกระบวนการสวมสิทธิคนตาย ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ไม่เติบโตเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งที่มีการใช้ฐานทรัพยากรการผลิตในประเทศไทย ส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อภาครัฐของภาคประชาชน ภาคเอกชน นักลงทุน และองค์กรนานาชาติ

ยกตัวอย่าง กรณี DSI รายงานความคืบหน้า คดีขบวนการคนต่างด้าวชาวจีน (DSI, 17 มี.ค. 64)³² สวมสิทธิคนไทยเพื่อประกอบธุรกิจต้องห้ามคนต่างด้าวซึ่งกระทบต่อความมั่นคง จำนวน 4 บริษัท มีทรัพย์สินรวมกันเกิน 3,600 ล้านบาท

³² สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มี.ย. 2566 , 09.07 น., หัวข้อข่าว “DSI เผยความคืบหน้าคดีพิเศษที่ 54/2564 กรณีขบวนการคนต่างด้าวสวมสิทธิคนไทย”, กรมสอบสวนคดีพิเศษ (17 มี.ค. 64 ปรับปรุง 7 มี.ย. 64) , <https://www.dsi.go.th/th/Detail/87e04c95eaa7833e91c73c019a1c7faf>

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย ซึ่งหากพิจารณาเพียงประเด็นของการถูกสวมสิทธิเท่านั้นอาจไม่ได้ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากปัญหานี้แล้ว พบว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหรือปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนอกจากการเป็นปัญหาระดับประเทศแล้วยังสามารถพัฒนาเป็นปัญหาระหว่างประเทศได้ โดยจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและภาวะเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขปัญหานี้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางสังคมและปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

7.3 Expectation ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย

ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายหรือสังคมที่มีต่อปัญหา จากการวิเคราะห์แล้วทางกลุ่มผู้ศึกษามีความเห็นว่ ความคาดหวังของประชาชนในสังคมไทยต่อการแก้ไขปัญหานี้ยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจากประชาชนมีความรู้สึกว่ ปัญหาการสวมสิทธิคนตายเป็นปัญหาที่ไกลตัว ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม โดยมองว่ผู้เสียหายเป็นเพียงกลุ่มคนผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาเท่านั้น แต่ขาดการวิเคราะห์เชื่อมโยงถึงผลกระทบหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาด้านอื่น ๆ ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากปัญหาการสวมสิทธิคนตาย ซึ่งการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดความรู้สึกร่วมในการเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาทำให้ประชาชนในสังคมไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง

7.4 Event เหตุการณ์ของสภาพปัญหา หรือ แผนประทุษกรรม

7.5 Recurrent การเกิดซ้ำของปัญหาอาชญากรรม

จากการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดซ้ำของปัญหาการสวมสิทธิคนตายในสังคมไทย ปรากฏว่าไม่สามารถค้นหาข้อมูลทางสถิติสำหรับยืนยันได้ว่าการเกิดซ้ำของปัญหานี้มีน้อยเพียงใด แต่จากการวิเคราะห์ของทางกลุ่มคาดว่า การเกิดซ้ำของปัญหาอาจจะมีค่อนข้างมาก โดยปรากฏจากการค้นหาข้อมูลจากภาพข่าวที่ปรากฏตามสื่อแหล่งต่าง ๆ ทำให้สังเกตเห็นแนวโน้มของปัญหาที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน และน่าเชื่อว่าหากปัญหานี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจะทำให้มีการเกิดซ้ำของปัญหาเพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรงเป็นปัญหาอาชญากรรมอื่นตามมาได้

อย่างไรก็ตาม การสวมสิทธิคนตายอาจจะยังไม่ปรากฏเป็นข้อมูลในเชิงสถิติ หรือภาพข่าวโดยชัดเจน ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลการสวมสิทธิคนตายอย่างเป็นระบบ หรืออาจเกิดจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนและสังคม ยังไม่ค่อยให้ความสนใจในประเด็นปัญหานี้

กล่าวคือเปรียบเสมือน กล่องดำ (Black Box) ของกระบวนการยุติธรรมไทยและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีใครแก้ไขปัญหามา ประกอบกับทุกคนมองว่าการสวมสิทธิไม่ใช่ปัญหา ประชาชนไม่ตระหนักถึงประชาชนไม่มีความคาดหวัง (Expectation) ว่าต้องแก้ไขกับปัญหาการสวมสิทธิ เพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ปัญหาการสวมสิทธิจึงอาจนำไปสู่การเป็นต้นตอและก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ของสังคมไทยในระยะยาว

7.6 Similarity ความคล้ายคลึงของปัญหาอาชญากรรม

จากการวิเคราะห์ของกลุ่มผู้ศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า ความคล้ายคลึงของปัญหาอาชญากรรม การสวมสิทธิคนตาย คือ การสวมเพื่อใช้สิทธิคนอื่น หรือการสวมสิทธิประเภทอื่นๆ ยกตัวอย่าง เช่น

7.6.1 การสวมสิทธิเพื่อเบิกเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก จากกรณีโรงเรียนเอกชน จ.กาญจนบุรี สร้างใบเกิดปลอม สวมรอยใส่ชื่อเป็นนักเรียน เพื่อหวังเงินอุดหนุนค่าเทอม (พ.ศ. 2561)³³

7.6.2 การสวมสิทธิใช้ที่ดิน จากกรณีแม่เฒ่า วัย 88 ปี โฉนดสวมสิทธิขโมยที่ดิน นานร่วม 40 ปี (พ.ศ. 2562)³⁴

7.6.3 การสวมสิทธิใช้ส่งหาริมทรัพย์ จากกรณีชาวอินเดียยึดที่ดิน ทำธุรกิจบาร์โชว์ และห้องเช่า รายเดือน รายวัน หลังเจ้าของคนไทยไม่เข้ามาดู 5 ปี (พ.ศ. 2566)³⁵

รายละเอียดปรากฏดังภาคผนวก “สถานการณ์ข่าวที่มีความคล้ายคลึงกับปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย”

³³ สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66, 13.30 น. หัวข้อข่าว “พบพิรุณโรงเรียนเอกชน จ.กาญฯ สวมสิทธิเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก”, PPTV (23 มี.ค. 61), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/78194>

³⁴ สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66, 11.00 น. หัวข้อข่าว “แม่เฒ่า 88 ปี สุดร้อนทศ! โฉนดสวมสิทธิขโมยที่ดินไปขาย นานร่วม 40 ปี”, มติชนออนไลน์ (23 พ.ค. 62), https://www.matichon.co.th/region/news_1507006

³⁵ สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66, 07.00 น. หัวข้อข่าว “เจ้าของทิ้งตึก 5 ปี ซ็อกเจอนอินเดียยึดทำบาร์-ที่พัก สื่อดีช่วยเจอบังชวนเช่าห้อง”, ช่อง 8 ลุยข่าว (9 มิ.ย. 66), <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>

ส่วนที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and recommendation)

8. บทสรุป

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย กลุ่มผู้ศึกษาพิจารณาแล้วพบว่า ปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นสถิติ แต่เมื่อสืบค้นตามภาพข่าวในปัจจุบัน ปรากฏแนวโน้มความรุนแรงจากปัญหาการสวมสิทธิคนตายที่เพิ่มมากขึ้น

หากพิจารณาสาเหตุของปัญหาจากแผนประทุษกรรม จะพบความเชื่อมโยงการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนช่องว่างจากระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชนที่ให้หน้าที่และอำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่เพียงบุคคลเดียวในการใช้ดุลยพินิจเพื่อตัดสินใจออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้กระทำผิดสวมสิทธิคนตาย โดยสาเหตุที่ปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นสถิติ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บข้อมูลการสวมสิทธิคนตายอย่างเป็นระบบ หรืออาจเกิดจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนและสังคม ยังไม่ค่อยให้ความสนใจในประเด็นปัญหานี้

ปัญหาการสวมสิทธิคนตายจึงเปรียบเสมือน กล่องดำ (Black Box) ของกระบวนการยุติธรรมไทย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ไม่เคยมีใครแก้ไขปัญหามา เพราะทุกคนมองว่าการสวมสิทธิไม่ใช่ปัญหา ประชาชนไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากคนไทยถูกสวมสิทธิคนตาย ประชาชนไม่มีความคาดหวังว่าต้องแก้ไขกับปัญหาการสวมสิทธิ อย่างไรก็ตามเพราะถือว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง เป็นปัญหาไกลตัว ไม่เกี่ยวข้องหรือกระทบกับประชาชนโดยตรง

ประกอบกับมีผู้ได้รับผลกระทบเฉพาะในกลุ่มของผู้ที่เป็นผู้เสียหาย ไม่ได้ส่งผลกระทบอย่างเป็นบริเวณกว้าง ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากการขาดการรับรู้และความเข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริงของสังคมและประชาชน ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นหากพิจารณาเพียงประเด็นของการถูกสวมสิทธิเท่านั้น อาจจะได้ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากปัญหานี้แล้ว พบว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหรือปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนอกจากการเป็นปัญหาระดับประเทศแล้วยังสามารถพัฒนาเป็นปัญหาระหว่างประเทศได้ โดยจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและภาวะเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว จึงควรมีการแก้ไขปัญหานี้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น เพื่อจัดการกับปัญหาการสวมสิทธิคนตายอย่างเป็นรูปธรรม จึงควรทำให้กระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันตัวตนของคนไทย อันได้แก่งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน เกิดความโปร่งใส (Transparent) โดยการใช้ความรับผิดชอบ (Accountability) เข้าไปจัดการ ตามแนวคิดของ Robert Klitgaard “สมการคอร์รัปชัน”

“สมการคอร์รัปชัน” ของ Robert Klitgaard

$$\begin{array}{ccccccc}
 \text{C} & = & \text{D} & + & \text{M} & - & \text{A} \\
 \text{Corruption} & & \text{Discretion} & & \text{Monopoly} & & \text{Accountability} \\
 \text{(คอร์รัปชัน)} & & \text{(ดุลพินิจ)} & & \text{(การผูกขาด)} & & \text{(กลไกความรับผิดชอบ เช่น ความโปร่งใส)}
 \end{array}$$

อนึ่ง หากพิจารณาจากแผนประทุษกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างสำคัญที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรม การสวมสิทธิคนตาย กลุ่มผู้ศึกษาพิจารณาแล้ว พบว่าช่องว่างดังกล่าว ได้แก่

8.1 กระบวนการในการทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เพียงบุคคลเดียว ในการออกบัตรประจำตัวประชาชน

8.2 ขั้นตอนการสอบสวนพยานในการออกบัตรประจำตัวประชาชน อยู่ในดุลพินิจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ขาดการอ้างอิงจากฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่น เช่น ทะเบียนประวัติอาชญากร หรือระบบตรวจคน เข้าเมือง

8.3 ขาดการตรวจสอบย้อนหลัง กับบุคคลที่สวมสิทธิคนตายด้วยการทำบัตรประจำตัวประชาชนสำเร็จแล้ว

9. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1 ข้อเสนอแนะหลัก

กลุ่มผู้ศึกษาพิจารณาแล้วเห็นควร มีแนวทางการจัดการปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย จำนวน 3 เรื่อง อันได้แก่

- ปรับปรุงกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเพิ่มเครื่องมือในการสอบสวนพยานหลักฐาน พยานบุคคล ก่อนพิจารณาอนุญาตทำบัตรประจำตัวประชาชน

- จัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU : Memorandum of Understanding) บูรณาการฐานข้อมูล คนตายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเพิ่มเครื่องมือสำหรับใช้ในการสอบสวนพยาน

- บริหารจัดการฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนด้วยระบบ เทคโนโลยีด้านปัญญา ประดิษฐ์ (AI: Artificial Intelligence) และจัดหมวดหมู่ให้เป็นข้อมูลเฝ้าระวัง และตรวจสอบการใช้ฐานข้อมูล บุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนย้อนหลังได้

ดังนั้น กลุ่มผู้ศึกษาจึงเสนอวัตรกรรมหรือแนวทางการจัดการปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย ดังนี้

9.1.1 การปรับปรุงกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชน แกไขมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP)

การยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีไม่มีพยานเอกสารอันน่าเชื่อถือมาแสดง หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เกิดความสงสัย ซึ่งในขั้นตอนการสอบสวน นายทะเบียนมักทำการสอบสวน เจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแทน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บิดา มารดา ข้าราชการอื่นๆ เป็นต้น

เมื่อดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นจึงเป็นดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการอนุญาตให้ จัดทำบัตรประชาชน ซึ่งต้องพิจารณาจากเอกสารหรือสำเนาเอกสาร หรือพยานบุคคลเท่านั้น เพื่อป้องกัน ปัญหาการสวมสิทธิคนตาย สวมสิทธิทำบัตรประจำตัวประชาชนคนตาย อันจะเป็นการสร้างความปลอดภัย ในกระบวนการทำงานเกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวประชาชน จึงเห็นควรดำเนินการ ดังนี้

1) ควรเพิ่มเครื่องมือสำหรับใช้พิจารณาในขั้นตอนการสอบสวนพยาน ดังนี้

1.1) เพิ่มฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือประวัติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากมีข้อมูลของผู้ก่ออาชญากรรมแล้ว ฐานข้อมูลดังกล่าวยังประกอบด้วย ข้อมูลของผู้ที่ยื่นคำร้องขอตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือศพไร้ญาติ ข้อมูลลายพิมพ์ นิ้วมือการชันสูตรของกองพิสูจน์หลักฐานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือการชันสูตร ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

1.2) เพิ่มฐานข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลด้วยภาพใบหน้าจากฐานข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อตรวจสอบภาพใบหน้าของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าเมืองและป้องกันการสวมสิทธิโดยบุคคลต่างด้าว

1.3) เพิ่มเอกสารในกรณีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลทะเบียนราษฎรจากข้อมูลเดิมโดยเจ้าตัวผู้มาขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ดำเนินการเขียนคำร้องขอเปลี่ยนแปลงข้อมูล พร้อมลงลายมือกำกับ

1.4) เพิ่มเอกสารในการรับรองตัวตนของผู้มายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้ญาติหรือผู้มารับรองลงนามยืนยันในเอกสาร พร้อมให้ผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้นไปอีกหนึ่งระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกบัตรประจำตัวประชาชนลงนามยืนยันในเอกสารดังกล่าวด้วย

2) ควรขยายขอบเขตอำนาจในการสอบสวนพยาน และขยายบทลงโทษ ดังนี้

2.1) ขยายขอบเขตอำนาจในการสอบสวนพยาน กรณีลายนิ้วมือของผู้มายื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ไม่ตรงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร

แต่เดิมอำนาจในการสอบสวนพยาน ใช้ดุลพินิจพิจารณาในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เพียงบุคคลเดียว ซึ่งหากพนักงานเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ขาดประสบการณ์ หรือมีเจตนากระทำการทุจริต ก็จะเป็นเหตุให้เกิดการสวมสิทธิคนตาย โดยการสวมสิทธิทำบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยง่าย จึงควรเพิ่มอำนาจการพิจารณาอนุมัติให้กับผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ

โดยเฉพาะกรณีสำคัญ อันได้แก่กรณีลายนิ้วมือของผู้มายื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ไม่ตรงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ในกรณีนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องให้ความสำคัญยิ่ง และควรถือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนในปัจจุบันได้มีการจัดเก็บด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านระบบออนไลน์แล้ว จึงเป็นไปได้ยากหากข้อมูลจะไม่ตรงกัน ซึ่งแต่เดิมจะเป็นดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตและใช้ลายนิ้วมือของตนเองยืนยันตัวตนของบุคคลดังกล่าว

แต่เพื่อลดความเสี่ยงในการทุจริต เพิ่มความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน จึงเห็นควรให้ผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้นไปอีกหนึ่งระดับเข้าร่วมการพิจารณาอนุญาตและทำการยืนยันตัวบุคคล โดยใช้ลายนิ้วมือเพื่อทำการยืนยันด้วย รวมถึงร่วมรับผิดชอบในการยืนยันตัวบุคคลดังกล่าว

2.2) ขยายขอบเขตอำนาจในการสอบสวนพยาน กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก

ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2554 ข้อ 11 กำหนดให้มีการเรียกพยานเอกสารที่สำคัญต่าง ๆ หากไม่มีจึงเข้าสู่ขั้นตอนการสอบสวน เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตจากการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรกโดยไม่เคยมีข้อมูลของผู้มายื่นคำขอในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรมาก่อน เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

(1) **ต้องมีการแสกนเอกสารหลักฐาน** เช่น เอกสารที่บังคับต้องมีตามระเบียบข้อ 11 เอกสารการสอบสวน เป็นต้น เพื่อนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบต้องสามารถตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารได้ **โดยอาจใช้เทคโนโลยี OCR (Optical Character Recognition** กล่าวคือเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนข้อความที่อยู่ในรูปภาพให้อยู่ในรูปแบบของข้อความ) **ควบคู่กับระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence)**

(2) ในกรณีหากพนักงานเจ้าหน้าที่เกิดความสงสัย และต้องมีการสอบสวนเพิ่มเติม เห็นควรให้ผู้บังคับบัญชาอีกหนึ่งระดับเข้าร่วมสอบสวน ร่วมพิจารณาอนุญาต และร่วมรับผิดชอบด้วย

3) ควรเพิ่มข้อบังคับในการแจ้งตาย

3.1) การแจ้งตายต้องมีใบมรณบัตรเท่านั้น ถึงแม้จะเป็นในส่วนการดำเนินการตามศาสนาในการฃาปนกิจ การฝัง หรือดำเนินการใด ๆ ต่อศพที่เกี่ยวกับการศาสนา ต้องมีการแจ้งตาย และใบมรณบัตรเท่านั้น

3.2) กรณีศพไร้ญาติและศพนิรนามที่ไม่สามารถระบุตัวตนได้ ต้องมีการจัดพิมพ์ลายนิ้วมือทุกครั้ง เพื่อรวบรวมเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลทางทะเบียนราษฎร และใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการทำบัตรประชาชนที่ถูกต้องต่อไป

4) ออกระเบียบ หรือกฎกระทรวงเพื่รองรับการแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงาน และการเพิ่มการกำกับดูแลและบทลงโทษ

4.1) จัดให้มีการตรวจสอบ จัดทำข้อมูลสถิติกรณีสำคัญที่ต้องใช้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้นไปอีกหนึ่งระดับในการเข้าควบคุมการสอบสวน การพิจารณาอนุญาตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และทำการยืนยันตัวบุคคลโดยใช้ลายนิ้วมือ พร้อมทั้งรายงานผลให้สำนักทะเบียนกลางทราบ ทุกเดือน ทุกไตรมาส เพื่อเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัดและถูกต้อง

4.2) ออกระเบียบ หรือกฎกระทรวงเพื่รองรับการแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้บังคับบัญชาที่ทราบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้กระทำผิดแต่ไม่ดำเนินการตามที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อป้องกันหรือระงับการกระทำผิด หรือไม่ดำเนินการหรือส่งเรื่องให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมาย

ซึ่งการกำหนดบทลงโทษจากเดิมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157³⁶ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ โดยทุจริตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี – 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาท – 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากกระทำผิดจากกรณีปัญหาอาชญากรรม การสวมสิทธิคนตาย ควรเพิ่มบทลงโทษเปลี่ยนเป็นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 15 ปี – 25 ปี หรือปรับตั้งแต่ 200,000 บาท – 2,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การร่วมกระทำผิดตามมาตรา 86³⁷ กำหนดให้ผู้ใดช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก แก่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะไม่รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษ 2 ใน 3 ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น หากร่วมกระทำผิดตามมาตรา 157 จะได้รับเพียงบทลงโทษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี – 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 1,000 บาท – 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากกระทำผิดจากกรณีปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตาย ควรเพิ่มบทลงโทษเปลี่ยนเป็นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 7 ปี – 15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 100,000 บาท – 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

9.1.2 การปรับปรุงกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชน สู่การบูรณาการข้อมูลคนตาย

จากการปรับปรุงกระบวนการทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยการเพิ่มเครื่องมือสำหรับใช้พิจารณาในขั้นตอนการสอบสวนพยาน จึงนำไปสู่การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU : Memorandum of Understanding) เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลคนตาย ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่

³⁶ มาตรา 157 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

³⁷ มาตรา 86 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นหน่วยงานฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

2) กองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เป็นหน่วยงานจัดเก็บฐานข้อมูลในด้านลายพิมพ์นิ้วมือ เช่น การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา หรือศพซึ่งตายผิดธรรมชาติ, การส่งแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาหรือศพไปให้ตรวจสอบ, การจัดทำทะเบียนคุมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาและศพ และการรายงานคดี

ในส่วนด้านทะเบียนประวัติอาชญากรมีการจัดเก็บข้อมูล เช่น การออกสืบจับและการถอนประกาศสืบจับ, การดำเนินการเกี่ยวกับแผนประทุษกรรม, การดำเนินการเกี่ยวกับคนหาย และพลัดหลงและศพนิรนาม เป็นต้น

3) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เป็นหน่วยงานที่มีระบบการตรวจพิสูจน์บุคคล โดยนำเทคโนโลยี Biometrics³⁸ มาใช้ในระบบการตรวจคนเข้าเมือง ด้วยวิธีการเอาข้อมูลชีวภาพ (ลายพิมพ์นิ้วมือ/ภาพถ่ายใบหน้า) มาประยุกต์ร่วมกับการตรวจหนังสือเดินทาง ในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล

เพื่อเป็นการลดปัญหาการทำบัตรประจำตัวประชาชนจากการสวมสิทธิคนตาย จึงเพิ่มกระบวนการตรวจสอบประวัติคนตายจากฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

โดยสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการตรวจสอบผู้มายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนทุกคน และสำหรับใช้ในขั้นการสอบสวนพยาน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรประจำตัวประชาชนเกิดความสงสัยต่อบุคคลผู้มายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งในกรณีลายนิ้วมือของผู้มายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ไม่ตรงกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และกรณีการทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก โดยไม่เคยมีข้อมูลของผู้มายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรมาก่อน ก่อนการออกบัตรประจำตัวประชาชนแก่บุคคลต้องสงสัยในการสวมสิทธิคนตาย

หากมีความร่วมมือในลักษณะ MOU ดังกล่าว ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้น ก็จะเป็นวิถีแห่งการทำงานของโลกในยุคสมัยใหม่ เกิดการประสานงานและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ซึ่งจะส่งผลให้สามารถลดการสวมสิทธิคนตาย และยังช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนางานให้แก่ระบบราชการ อันจะก่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชนและประเทศชาติ นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญในฐานะเครื่องมือทางการแก้ปัญหาการสวมสิทธิ เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะที่ดีแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

9.1.3 การเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน ฐานข้อมูลในด้านลายพิมพ์นิ้วมือ ทะเบียนประวัติอาชญากรมีการจัดเก็บข้อมูล (ทว.) และระบบการตรวจพิสูจน์บุคคล (ตม.) เพื่อดำเนินการตรวจสอบฐานข้อมูลย้อนหลัง โดยนำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ตรวจสอบฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนทั้งหมดของประเทศ โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

³⁸ สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66, 13.30 น. ผลงาน Biometrics ของสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง, สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (15 ก.ค. 62), https://www.immigration.go.th/avada_portfolio=ผลงาน-biometrics-ของสำนักงานตรวจ

กลุ่มเฝ้าระวัง

1) เฝ้าระวังพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ใช้ระบบทะเบียนบ้านกลางบ่อยครั้ง เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงสำหรับเข้ามาดูรายชื่อบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง สำหรับการนำข้อมูลไปขาย นายหน้าขบวนการสมมติ

2) เฝ้าระวังพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ใช้ระบบทะเบียนบ้านกลาง เพื่อโยกย้ายรายชื่อบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง เข้าสู่ทะเบียนบ้านอื่น สำหรับการเตรียมรายชื่อเพื่อทำการสมมติ

3) เฝ้าระวังรายชื่อบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง แต่ถูกย้ายไปทะเบียนบ้านอื่น สำหรับก่อนนำรายชื่อนำมายื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน

โดยการจัดหมวดหมู่ให้เป็นข้อมูลเฝ้าระวัง พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องสงสัยได้ เช่น

- กรณีหากมีการนำรายชื่อในทะเบียนบ้านกลางออกมา แล้วทำการย้ายเข้า - ออก ในทะเบียนบ้านอื่น ๆ เกิน 7 ครั้ง ขึ้นไป ก็ให้จำแนกเป็นรายชื่อเป็นลักษณะสีแดง (เฝ้าระวัง เสี่ยงสูง)
- กรณีหากมีการนำรายชื่อในทะเบียนบ้านกลางออกมา แล้วทำการย้ายเข้า - ออก ในทะเบียนบ้านอื่น ๆ ไม่เกิน 7 ครั้ง ก็ให้จำแนกเป็นรายชื่อเป็นลักษณะสีส้ม (เฝ้าระวัง เสี่ยงปานกลาง)
- กรณีหากมีการนำรายชื่อในทะเบียนบ้านกลางออกมา แล้วทำการย้ายเข้า - ออก ในทะเบียนบ้านอื่น ๆ ไม่เกิน 3 ครั้ง ก็ให้จำแนกเป็นรายชื่อเป็นลักษณะสีเหลือง (เฝ้าระวัง เสี่ยงน้อย)

กลุ่มย้อนหลัง เนื่องจากมีฐานข้อมูลเดิมอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ก็ทำให้สามารถตรวจสอบรายชื่อของบุคคลที่เคยอยู่ในฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนกลางย้อนหลัง เช่น

1) ตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่เคยอยู่ในฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง ก่อนยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน

2) ตรวจสอบพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่เคยอยู่ในฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง

3) ตรวจสอบผู้สืบสานดานของบุคคลที่เคยอยู่ในฐานข้อมูลบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลางและต่อมาได้ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชนจากการสมมติคนตาย

ทั้งนี้ การดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับฐานข้อมูลข้างต้น จะต้องเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกบัตรประจำตัวประชาชน เข้ามาร่วมการพิจารณาดำเนินการและร่วมรับผิดชอบด้วยทุกครั้ง ซึ่งสามารถจัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยประยุกต์ใช้จาก AI ได้

9.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

9.2.1 เพิ่มความรู้ ความเข้าใจ แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง และปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้น หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามกฎหมาย พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม เช่น จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ในรูปแบบ Infographic ในรูปแบบที่ประชาชนเข้าใจง่าย ทางเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

9.2.2 สร้างความรู้ความสามารถการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยการจัดอบรมให้ความรู้บทบาท หน้าที่ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย เพื่อลดปัญหาการทุจริต การปฏิบัติโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 บรรณานุกรม (References)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497. (2497, 30 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 71 ตอนที่ 78 ฉบับพิเศษ หน้า 1. มาตรา 93 / มาตรา 96 ทวิ
- ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499. (2499, 13 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 73 ตอนที่ 95 ฉบับพิเศษ หน้า 1. 15 พฤศจิกายน 2499 มาตรา 157 / มาตรา 86
- พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534. (2534, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 203 ฉบับพิเศษ หน้า 97. มาตรา 4 “ทะเบียนบ้านกลาง” / “การทะเบียนราษฎร”
- พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534. (2534, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 203 ฉบับพิเศษ หน้า 97. มาตรา 21
- พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. (2551, 15 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 38 หน้า 13. มาตรา 47 (2)
- พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. (2551, 15 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 38 หน้า 13. มาตรา 47 (2)
- พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจต่างด้าว พ.ศ. 2542. (2542, 24 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 123 ก หน้า 1. 4 ธันวาคม 2542.
- พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545. (2545, 11 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 116 หน้า 1.
- พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ. 2522. (2522, 21 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 96 ตอนที่ 67 ฉบับพิเศษ หน้า 29. 30 เมษายน 2522. มาตรา 19 / มาตรา 19 ทวิ
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1. มาตรา 37
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1. มาตรา 50 (7)

บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- มติคณะรัฐมนตรี (13 กันยายน 2565) เรื่อง กำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ปี 2565
- สำนักงานเขตมีนบุรี. (2565). อัตราค่าจ้างราชการ/ลูกจ้าง สำนักงานเขตมีนบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค. 65. สืบค้น 1 มิถุนายน 2566 (12.00 น.) // <https://webportal.bangkok.go.th/minburi/page/sub/26170/อัตราค่าจ้างสำนักงานเขตมีนบุรี>. สถิติผู้มารับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน. สืบค้น 1 มิถุนายน 2566 (12.00 น.) // <https://webportal.bangkok.go.th/minburi/page/main/5492/สถิติผู้มารับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน>
- สำนักงาน ก.พ. (2561). “ทำงานให้ราชการ เงินเดือนเริ่มที่เท่าไร”. สืบค้น 31 พฤษภาคม 2566 (12.00 น.) // <https://job.ocsc.go.th/prRead.aspx?prID=637054580491052119>
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. มุมมอง “คนตาย” ในทัศนคติ “คนรุ่นใหม่”. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2566 (16.00 น.) // <https://www.nationalhealth.or.th/en/node/1195>

- สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง. (15 ก.ค. 62). “ผลงาน Biometrics ของสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง”. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66. https://www.immigration.go.th/?avada_portfolio=ผลงาน-biometrics-ของสำนักงานตรวจ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. “ระบบจัดเก็บข้อมูล Biometrics ของบุคคลต้องห้าม บุคคลเฝ้าระวังและ/หรือ ข้อมูลหมายจับคนร้ายข้ามชาติ(Biometrics Blacklist System : BBS). สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66. <https://www.immigration.go.th/wp-content/uploads/simple-file-list2/form-download/1574068089105.pdf>
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง. (2562). คู่มือปฏิบัติงานในการดำเนินการ กรณีทุจริตทางทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน (หน้า 4). สืบค้น 7 มิถุนายน 2566. // <https://www.bora.dopa.go.th/wp-content/uploads/2022/02/corrupt62.pdf>
- อำนาจ โพธิ์สอาด และคณะ. (2559). คู่มือปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน 2561. กรมการปกครอง สำนักบริหารการทะเบียน ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน.
- อภิญญา อุ่นเรือน และคณะ. (2563). คู่มือปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและสัญชาติ ประจำปี 2563. กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง สำนักบริหารการทะเบียน .
- พลตำรวจตรี โชติ ชัยชมภู และคณะ. (2561). คู่มือปฏิบัติงานพนักงานสอบสวนกับกองทะเบียนประวัติ อาชญากร. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทะเบียนประวัติอาชญากร.

สถานการณ์ข่าวที่เกี่ยวข้อง

- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2564). หัวข้อข่าว “DSI เผยความคืบหน้าคดีพิเศษที่ 54/2564 กรณีขบวนการคนต่างด้าวสวมสิทธิคนไทย”. สืบค้น 7 มิถุนายน 2566 (09.07 น.) //
- ข่าวประชาไทย. (2548). สวมสิทธิคนตาย ทางลัดของคนต่างด้าว สู่การสัญชาติไทย. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2566 (15.00 น.). // <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>
- ช่อง 8 ลุยชนข่าว. (2566). หัวข้อข่าว “เจ้าของทิ้งตึก 5 ปีช็อกเจออินเดียนี๊ดทำบาร์-ที่พัก สี่อรุดช่วยเจอบังขวนเช่าห้อง” สืบค้น 9 มิถุนายน 2566. (07.00 น.) // <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>
- เดลินิวส์. (2562). หัวข้อข่าว “เผย “กู๋เอี้ยว” สวมบัตรปช.คนตายมา 30 ปีแล้ว เนะเรียกพ่อแม่สอบ ตรวจดีเอ็นเอ. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2566 (15.40 น.). // <https://www.dailynews.co.th/news/1641210>
- เทศบาลเมืองบุรีรัมย์. (2561). ความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน. สืบค้น 7 มิถุนายน 2566. // <https://www.buriramcity.go.th/index.php/newsmainmenu/informationmainmenu/455-256104171137>
- ไทยพีบีเอส. (2566). หัวข้อข่าว “ผ่าขบวนการสวมตัวทำบัตรพอกตัวเป็นไทย” สืบค้น 26 พฤษภาคม 2566. (16.00 น.). // <https://www.thaipbs.or.th/news/content/323859>
- ไทยรัฐ “เพลิงพยัคฆ์”. (2562). หัวข้อข่าว “เลขที่ 1 วิภาวดี : สวมสิทธิคนตาย ปล่อยไปได้อย่างไร”. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2566 (15.30 น.). // <https://www.thairath.co.th/news/local/1735583>
- บ้านเมือง. (2566). หัวข้อข่าว “มท.ออกมาตรการคุมเข้มป้องกันแก้ไขปัญหาทุจริตสวมบัตรประชาชน”. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2566 (19.00 น.) // <https://www.banmuang.co.th/news/politic/310850>
- ประชาไท. (2548). หัวข้อข่าว “สวมสิทธิคนตาย ทางลัดของคนต่างด้าว สู่การสัญชาติไทย”. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2566 (14.30 น.). // <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>
<https://www.dsi.go.th/th/Detail/87e04c95eaa7833e91c73c019a1c7faf>

มติชนออนไลน์. (2562). หัวข้อข่าว “แม่เฒ่า88ปี สุดรันทด! โดนสวมสิทธิ์ขโมยที่ดินไปขาย นานร่วม 40 ปี”.

สืบค้น 9 มิถุนายน 2566. (11.00 น.) // https://www.matichon.co.th/region/news_1507006

MGR ONLINE. (2562). หัวข้อข่าว “จับอดีตปลัดอำเภอให้ต่างด้าวสวมสิทธิ์บัตรประชาชนคนตาย”. สืบค้น

26 พฤษภาคม 2566 (16.00 น.) // <https://mgronline.com/crime/detail/9620000121348>

PPTV. (2561). หัวข้อข่าว “พบพิรุณโรงเรียนเอกชน จ.กาญฯ สวมสิทธิ์เงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก”. สืบค้น

9 มิถุนายน 2566 (13.30 น.) // <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/78194>

PPTV. (2560). หัวข้อข่าว “สอบเจ้าอาวาสวัดสวนดอก พระอารมหลวง สวมสิทธิ์บัตรประชาชนคนตาย”.

สืบค้น 11 พฤษภาคม 2566 (15.40 น.) // <https://www.pptvhd36.com/news/66910>

sanook news. (2566). สาวไร้สัญชาติ สวมบัตรประชาชนคนตาย โดยมีพ่อ-แม่คนตาย พามาทำบัตรเอง. สืบค้น

29 พฤษภาคม 2566 (16.00 น.) // <https://www.sanook.com/news/8551958>

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก (Appendix)

สถานการณ์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

สถานการณ์ข่าวที่มีความคล้ายคลึงกับปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

วิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน

One page วิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชนและแผนประทุษกรรม

One page summary

สถานการณ์ข่าวที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

สภาพปัญหาจากข่าว

1. สวมสิทธิคนตาย ทางลัดของคนต่างด้าว สูการสัญชาติไทย

แหล่งข่าว ประชาไท (13 มี.ค. 48) <https://prachatai.com/journal/2005/03/3143>

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว คำบอกเล่าของนายชนคำ ศรีคำยศ ผู้ใหญ่บ้าน "มีคนย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของ นายมา ปันฟอง ทั้งที่ตายมาแล้ว 20 กว่า ปี อีกทั้งไม่มีญาติพี่น้อง ส่วนที่ดินก็ปล่อยว่างมานานแล้ว" หลังจากข่าวการสวมสิทธิคนตายของคนต่างด้าวแพร่สะพัดออกไป

บ้านของ นายมา ปันฟอง กิ่ง อ. แม่ฮอน จ. เชียงใหม่ ถูกตรวจสอบว่ามีการสวมสิทธิของคนต่างด้าวเข้ามาในทะเบียน โดยไม่รู้ว่ามีรายชื่อนีมาได้อย่างไร 21 ราย

ผู้ตกเป็นผู้ต้องหาคือ เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร และรับทำบัตรประชาชนประจำกิ่ง อ.แม่ฮอน เนื่องจากตำรวจได้รับแจ้งจากปลัดฝ่ายปกครอง กิ่ง อ.แม่ฮอนให้ดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ในข้อหาเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพราะตรวจสอบพบว่าการนำชื่อของคนต่างด้าวสวมบัตรประชาชนคนตาย จำนวน 21 ราย ซึ่งคาดว่าอาจเรียกตัวหัวหน้าทะเบียนราษฎร และบัตรประชาชนมาสอบสวนด้วย

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) สวมสิทธิคนตาย และนำรายชื่อนีมาใส่ในทะเบียนบ้าน
- 2) ผู้ต้องหาเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ
- 3) คนในพื้นที่ ทราบเรื่องมีคนย้ายเข้าบ้านคนที่ตายแล้ว แต่ไม่ได้สงสัย ไม่เอะใจ จนเป็นข่าว

2. สอบเจ้าอาวาสวัดสวนดอก สวมสิทธิบัตรประชาชนคนตาย

แหล่งข่าว PPTV (9 ต.ค. 60)

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%99/66910>

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว อดีตผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเวียงแหง ยื่น กอ.รมน. และศูนย์ดำรงธรรม ร้องตรวจสอบพระราชมุนี เจ้าอาวาสวัดสวนดอก และเจ้าคณะอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมีหมายเลขบัตรประชาชน เลขเดียวกับ ด.ช.ดวงดิน เวียงดินคำ ซึ่งเสียชีวิต ตั้งแต่ ปี 2538 ว่าเป็นการสวมสิทธิคนตายหรือไม่

เนื่องจาก ด.ช.ดวงดิฯ ได้บวชเรียน และอาพาธด้วยโรคมะเร็ง ต่อมาเสียชีวิตในปี 2538 แต่ญาติไม่ได้แจ้งตายต่อหน่วยงานราชการ ต่อมาทราบว่าหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนยังปรากฏในสารบบว่ายังมีชีวิตอยู่ และเปลี่ยนเป็นชื่อ พระราชธรรมมุนี (นิมิตร ทิพย์ปัญญาเมธี) ทางญาติจึงได้ทำการแจ้งการตายและยืนยันว่าไม่เคยรู้จักกับพระราชธรรมมุนี

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) ญาติไม่ได้แจ้งตายต่อหน่วยงานราชการ
- 2) เลขบัตรประจำตัวประชาชนของคนตาย ยังปรากฏในสารบบว่ายังมีชีวิตอยู่ และมีการเปลี่ยนชื่อ

3. เลขที่ 1 วิภาวดี : สวมสิทธิคนตาย ปลอมไปได้อย่างไร

แหล่งข่าว ไทยรัฐ (28 ธ.ค. 62) “เพลิงพยับ” <https://www.thairath.co.th/news/local/1735583>

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว คดีปลอมบัตรประชาชน “สวมสิทธิคนตาย” เป็นภัยร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานในสังคมไทย โดยการทำข้อมูลบัตรใหม่ให้กับคนต่างด้าว แก๊งอาชญากร พ่อค้ายาเสพติด เพื่อนำมาใช้อ้างตัวเป็นคนไทยเข้ามาทำธุรกิจ ติดต่องาน ซึ่งหลายครั้งใช้ทำผิดกฎหมายในรูปแบบต่างๆ โดยเจ้าหน้าที่รัฐไม่สงสัยเพราะเป็นบัตรที่ออกให้โดยหน่วยงานราชการถูกต้อง มีข้อมูลในทะเบียนจริง

หลายครั้งที่ตำรวจตามจับกุม แต่ขบวนการเหล่านี้ยังไม่หมดไป มีเกิดขึ้นต่อเนื่อง เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือปลอมแปลงบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน “สวมสิทธิคนตาย” ไม่ได้ถูกดำเนินการ ยังคงเรียกรับผลประโยชน์ปลอมแปลงเอกสารราชการทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ล่าสุด ตำรวจได้จับขบวนการสวมบัตรประชาชนรายใหญ่ของภาคอีสานที่ปลอมแปลงบัตรประชาชนมาแล้วกว่า 100 ราย โดยตำรวจสืบทราบถึงพฤติกรรม ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้ต้องหาเริ่มจากหาข้อมูลบุคคลเสียชีวิต ที่ไม่แจ้งการตายหรือบุคคลสูญหาย
- 2) จากนั้น “นายหน้า” จะติดต่อหาผู้ต้องการ “สวมบัตร” เสนอค่าดำเนินการรายละ 150,000 บาท
- 3) เมื่อจ่ายเงินให้แล้ว จะย้ายบุคคลที่ต้องการเข้ามาในทะเบียนบ้านที่ติดต่อไว้ พร้อมรับรองการเป็นเครือญาติภายในพื้นที่ อ.สังขม จ.หนองคาย
- 4) มีอดีตปลัดอำเภอเป็นตัวการใหญ่ ออกบัตรประจำตัวประชาชนให้ อาศัยข้อมูลสวมสิทธิคนตาย

มีผู้ต้องหา ดังนี้ 1) อดีตปลัดอำเภอสังขม จ.หนองคาย ข้อหาร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ กรอกข้อความลงในเอกสารอันเป็นเท็จ / 2) นายหน้า ที่มีส่วนสนับสนุนให้อดีตปลัดอำเภอกระทำความผิดปลอมแปลงบัตรประชาชน / 3) ขยายผลการจับกุมผู้ร่วมขบวนการที่เกี่ยวข้อง อีก 7 ราย

เบื้องต้นพบข้อมูลทำการสวมบัตรของขบวนการดังกล่าว ให้คนต่างด้าว รวมทั้งพวกค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาหนีคดีร้ายแรงจากต่างประเทศ และคดีเกี่ยวกับความมั่นคงมาแล้วกว่า 100 ราย

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

1) ปลอมบัตรประชาชน ทำข้อมูลบัตรใหม่ให้กับคนต่างด้าว รวมทั้งพวกค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาหนีคดีร้ายแรงจากต่างประเทศ และคดีเกี่ยวกับความมั่นคง กว่า 100 ราย ผู้สวมเป็น

2) ใช้อ้างตัวเป็นคนไทย เพื่อเข้ามาทำธุรกิจ ติดต่องาน

3) หลายครั้งใช้ทำผิดกฎหมายในรูปแบบต่างๆ โดยเจ้าหน้าที่รัฐไม่สงสัยเพราะเป็นบัตรที่ออกให้โดยหน่วยงานราชการถูกต้อง

4) เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ไม่ได้ถูกดำเนินการ ยังคงเรียกรับผลประโยชน์และทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

5) เริ่มจากหาข้อมูลบุคคลเสียชีวิต ที่ไม่แจ้งการตายหรือบุคคลสูญหาย

6) มีนายหน้าติดต่อหาลูกค้า

7) มีทะเบียนบ้านรองรับ พร้อมรับรองเป็นญาติให้

8) ตัวการใหญ่เป็นข้าราชการ รวมผู้ต้องหา ไม่ต่ำกว่า 9 ราย

4. หม่มซ็อกซ็อกกลายเป็นคนตายแต่ยังหายใจ พบถูกสวมสิทธิโร้แฉงตำรวจช่วย

แหล่งข่าว เดลินิวส์ (17 พ.ย. 64) <https://www.dailynews.co.th/news/486502/>

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว หม่มใหญ่ เพชรบูรณ์ โร้แฉงความหลังซ็อกพบถูกคนไม่รู้จักแฉงออกใบมรณบัตรและถูกสวมสิทธิกลายเป็นคนที่ไม่มสิทธิในเรื่องธุรกรรมต่างๆ วอนหน่วยงานที่รับผิดชอบช่วยเหลือทำบัตรประชาชน

นายชาญ พวงกลาง ชาวเพชรบูรณ์ พบว่า เมื่อ เม.ย. 64 ได้ติดเชื้อโควิด-19 จึงไปโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับรักษาตัว แต่พบว่าสิทธิในบัตรถูกแฉงตาย ถูกตัดสิทธิ ถูกแฉงออกใบมรณบัตรว่าเสียชีวิตไปแล้ว กลายเป็นคนที่ไม่มสิทธิในเรื่องการทำธุรกรรมต่างๆ ใดๆ โดยเฉพาะการเข้ารับการรักษาตัว เพราะมีใบมรณบัตรบอกว่าได้เสียชีวิตไปแล้ว โดยเอกสารในใบมรณบัตรระบุว่า ถูกแฉงออกใบมรณบัตร 9 ก.ค. 63 ออกให้โดยสำนักงานที่ว่าการอำเภอเมืองจันทบุรี และถูกแฉงมรณบัตรที่ อ.เมือง จ.จันทบุรี สถานที่จัดพิธีฌาปนกิจศพ ที่วัดโค้งสนามเป่า มีนายศานติ พวงกลาง เป็นผู้แฉง ซึ่งคนที่แฉงตายตนเองก็ไม่รู้จัก ไม่ได้เป็นญาติ แค่มีนามสกุลเดียวกัน ทำให้ต้องกลับมารักษาตัวเองจนเป็นหนี้สิน เพราะต้องยืมเงินคนอื่นมารักษาตัวเอง

ต่อมาได้นำบัตรประชาชนไปตรวจสอบในระบบทะเบียนราษฎร พบว่าถูกแฉงตายแล้วจริงๆ ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ จึงได้ไปแฉงความไว้ที่ สภ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์ ว่ามีบุคคลทำให้ตนเสียหาย ทำให้เสียสิทธิทุกอย่าง จนต้องมาขอทำบัตรใหม่ ซึ่งก็ยังไม่ได้ และหวังเรียกร้องสิทธิต่างๆ ของตนเองกลับคืน เพราะตอนนี้ตนยังมีชีวิตอยู่จริง แต่ไม่มีสิทธิอะไรเลย และเชื่อว่าตนโดนสวมสิทธิอย่างแน่นอน

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) ถูกแฉงว่าเป็นคนตาย โดยไม่รู้ตัว ทำให้หมดถูกต้องออกจากทะเบียนราษฎร
- 2) รู้ตัวเมื่อต้องการใช้สิทธิในการรักษาพยาบาล
- 3) ทำการตรวจสอบ ถูกแฉงตายจริง ผู้แฉงไม่ใช่ญาติ และไม่รู้จัก
- 4) เสียสิทธิทุกอย่างในฐานะประชาชนคนไทย ไม่สามารถทำธุรกรรมใดๆ ได้
- 5) ใช้ชีวิตไม่ปกติ เป็นหนี้เป็นสิน เพราะต้องยืมเงินมารักษาพยาบาลในช่วงเจ็บป่วย
- 6) อยากให้รัฐช่วยเหลือ หวังเรียกร้องสิทธิต่างๆ ของตนกลับคืน

5. เผย “กูเอี้ยว” สวมบัตรประชาชนคนตายมา 30 ปีแล้ว แนะนำพ่อแม่มาสอบ ตรวจดีเอ็นเอ

แหล่งข่าว เดลินิวส์ (2 พ.ย. 65) <https://www.dailynews.co.th/news/1641210/>

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว ผู้ว่าฯ ตราด เผย “กูเอี้ยว” เจ้าของผับดังพัทยา สวมบัตรประชาชนตั้งแต่ปี 35 เป็นการสวมบัตรคนตาย ขณะที่นายอำเภอเมืองตราด แนะนำพ่อแม่มาสอบปากคำ แต่เมื่อพ่อตายแล้ว ก็เรียกแม่มาสอบ เชื่อ น่าจะได้พยานที่สามารถพิสูจน์ได้ทั้งตัวบุคคลและทางดีเอ็นเอ

ตำรวจจับกุม นายนิติพัฒน์ โชคชัยธนพร หรือ กูเอี้ยว อายุ 45 ปี เจ้าของตัวจริง “คลับวัน” ผับดังเมืองพัทยา ซึ่งเป็นคนต่างด้าวเชื้อชาติจีน ถือบัตรประชาชนไทย ที่ออกโดย อ.เมืองตราด จ.ตราด ในข้อหาบัตรประชาชนปลอม

ผวจ.ตราด เผยว่า นายนิติพัฒน์ฯ มีการออกบัตรประจำตัวประชาชนจริงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 (30 ปีที่แล้ว) ใช้ชื่อผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว โดยที่พ่อแม่ของผู้เสียชีวิตไม่รู้เรื่อง ออกบัตรให้โดยเทศบาลเมืองตราด ส่วนการตรวจสอบยังไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ออกบัตรให้ จะต้องดูว่าผู้ออกบัตรยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ เพราะระยะเวลาผ่านมา 30 ปี ซึ่งปัจจุบันการออกบัตรประชาชนนั้น ทุกอำเภอ มีความเข้มงวด มีระเบียบอย่างชัดเจนในการออกบัตรประจำตัวประชาชน

นายอำเภอเมืองตราด เผยว่า มีการสวมสิทธิบัตรผู้ตาย โดยผู้สวมสิทธิได้แจ้งเกิดที่คลินิกแพทย์แห่งหนึ่งในตราด แล้วมาแจ้งทำบัตรประชาชนที่เทศบาลเมืองตราด ซึ่งมีการเปลี่ยนชื่อหลายครั้ง โดยได้แจ้งว่ามีพ่อเป็นชาวจีน และตัวเองมีสัญชาติจีน แม่เป็นชาวนครราชสีมา แต่วันนี้ ผู้สวมสิทธิทำธุรกิจอยู่ที่ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี หากติดตามและตรวจสอบจะพบความพิรุณ เพราะหลักฐานไม่เชื่อมโยงกัน แต่มีลักษณะกระโดด พร้อมแนะนำว่า ควรจะเรียกพ่อแม่มาสอบปากคำ แต่เมื่อพ่อตายแล้ว ให้เรียกแม่มาสอบปากคำ ซึ่งน่าจะจะได้พยานที่สามารถพิสูจน์ได้ทั้งตัวบุคคลและทางดีเอ็นเอ เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อปี 2535 (30 ปีที่แล้ว) โดยยุคนั้นการทำบัตรประชาชนต้องทำอายุ 15 ปี และทำด้วยการเขียนด้วยลายมือ ซึ่งมีการทุจริตง่าย คนที่ทำทุจริต อยากรักก็ตาม ปัจจุบันการทุจริตทำบัตรประชาชนทำได้ยากมากขึ้น เพราะวันนี้ใช้ระบบออนไลน์ในการประสานข้อมูลกัน

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) ทุนจีนเทา อ้างพ่อจีน แม่ไทย ตัวเองสัญชาติจีนแจ้งสิทธิเกิดในตราด
- 2) พ่อแม่ผู้ตายไม่ทราบเรื่อง พ่อตายแล้ว เหลือแม่ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ทั้งตัวบุคคลและทางดีเอ็นเอ
- 3) แจ้งเกิดที่คลินิกแพทย์ในตราด โดยเทศบาลเมืองตราดออกบัตรให้ มีการเปลี่ยนชื่อหลายครั้ง
- 4) หากติดตามและตรวจสอบจะพบความพิรุณ เพราะหลักฐานไม่เชื่อมโยงกัน แต่มีลักษณะกระโดด
- 5) สวมบัตรคนตาย 30 ปี ทำธุรกิจผับดัง (Club One Pattaya) ในชลบุรี เครือข่ายเงินหลึง
- 6) 30 ปีที่แล้ว ต้องทำบัตรประชาชนตอนอายุ 15 ปี ต้องการเขียนด้วยลายมือ ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางในการทำทุจริต
- 7) ปัจจุบันใช้ระบบออนไลน์ในการประสานข้อมูลกัน

6. ตายอีก ! ดาบตำรวจ ลูกน้อง รอง ผกก. สามีแอม ไชยาไนต์ สภาพศพชัด - พิรุณเพียบ

แหล่งข่าว kapook (3 พ.ค. 66) <https://highlight.kapook.com/view/232845> / เทียงวันทันเหตุการณ์ ช่อง 3

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว เขี้ยวโผล่ไม่หยุด ดาบตำรวจลูกน้อง รอง ผกก. สามีแอม ไชยาไนต์ เสียชีวิตปริศนา สูดงหลังตายถูกมือดีแอบถอนเงินเกลี้ยงนับแสน ชูห้ามถ่ายรูปศพ

สำหรับคดี แอม ไชยาไนต์ หลังพบเหยื่อเสียชีวิตหลายราย อาจถูกสังหารด้วย "ไชยาไนต์" ซึ่งทุกคนเป็นผู้เกี่ยวข้องกับแอมเรื่องเงินทั้งสิ้น เช่น การให้ยืมเงิน ฝากเงินปล่อยกู้ หลอกร่วมลงทุนในธุรกิจ กลุ่มวงแชร์ หรือการชักชวนตั้งวงหวยทิพย์

ล่าสุดช่อง 3 รายงานว่า พบหลักฐานสำคัญในใบมรณบัตรของดาบตำรวจในพื้นที่ จ.กาญจนบุรี ซึ่งเป็นลูกน้องของรองผู้กำกับสามีแอม ระบุสาเหตุการตายหัวใจโต ซึ่งเสียชีวิต 21 มิ.ย. 64 ในแฟลตตำรวจ แต่ที่น่าแปลกคือหลังเสียชีวิตบัญชีธนาคารของตำรวจนายนี้ กลับมีความเคลื่อนไหว ฝาก - ถอนเงินเกือบ 1 แสนบาท

โดยพบความผิดปกติอย่างมาก เนื่องจากวันที่ดาบตำรวจนายนี้เสียชีวิตคือ 21 มิ.ย. 64 แต่หลังจากนั้นประมาณ 2 เดือน วันที่ 12 ส.ค. 64 มีเงินฝากเข้าบัญชี 63,498 บาท และถอนออกในวันเดียวกัน 87,555 บาท หลังจากนั้นก็ยังมีความเคลื่อนไหวอีก แต่จำนวนเงินไม่เยอะ 250 บาท เข้าใจว่าน่าจะเป็นค่าบริการ บัตร ATM และเงินฝาก 2 บาทกว่า ๆ น่าจะเป็นดอกเบี้ย

ผู้สื่อข่าวสอบถามพ่อและแม่ของดาบตำรวจ ทราบว่า หลังดาบตำรวจเสียชีวิต ทั้งคู่ไม่มีใครยุ่งกับบัญชีธนาคาร วันที่ไปรับศพกลับมาพบว่า สภาพศพผิดแปลกจากศพปกติทั่วไป ใบหน้าคล้ำ ปากซีด ต่อมาก็มีตำรวจนายหนึ่งมาที่งานศพพร้อมภรรยา บอกกับญาติว่าผลชันสูตรพลิกศพคือหัวใจโต ไม่ต้องชันสูตรซ้ำ แอมสั่งห้ามญาติถ่ายรูป หรือนำเรื่องดังกล่าวโพสต์ลงโซเชียล ก่อนมอบซองเงินช่วยงานศพ

คนใกล้ชิดที่พบศพคนแรกให้ข้อมูลว่า ก่อนตายดาบตำรวจออกไปทำธุระกับบุคคลปริศนาตั้งแต่ช่วงบ่าย ก่อนจะกลับมาที่แฟลตช่วงประมาณ 18.00 น. จากนั้นไม่นานก็มีการฉีกแตก ตัวเย็น หน้าคล้ำ มีเลือดออกตามร่างกาย คล้ายคนธาตุไฟแตก

ทั้งนี้ เรื่องการเสียชีวิตรายนี้ ถูกเปิดเผยขึ้นหลังจากสืบเนื่องจากที่นายรพี ชำนาญเรือ ผู้ประสานงานเหยื่อคดีแอมไชยาไนต์ ระบุว่า ได้ข้อมูลบัญชีธนาคารของดาบตำรวจ ที่มีการเคลื่อนไหวหลังจากเสียชีวิตเป็นเงินเกือบแสนบาท และเป็นคนที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับแอม เพราะเป็นลูกน้องของ รองผู้กำกับ สามีแอม ส่วนรายละเอียดต้องรอการสืบสวนของตำรวจต่อไป

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) คนตายแล้ว ทำไมบัญชีธนาคารถึงยังมีการเคลื่อนไหว ฝาก - ถอนเงินเกือบ 1 แสนบาท
- 2) หลังจากผู้ตายเสียชีวิต พ่อแม่ไม่ได้ยุ่งกับบัญชีธนาคาร
- 3) คนพบศพคนแรกให้ข้อมูลสภาพศพสอดคล้องกับพ่อแม่ แต่ไม่ได้ชันสูตรพลิกศพเพิ่มเติม จึงไม่ทราบว่าข้อมูลตรงกันกับใบมรณบัตรหรือไม่
- 4) การเสียชีวิตรายนี้ จะไม่ได้รับความสนใจถ้านายรพี ชำนาญเรือ ได้ข้อมูลบัญชีธนาคารดาบตำรวจ ที่มีการเคลื่อนไหวหลังจากเสียชีวิต ซึ่งดาบตำรวจดังกล่าวเป็นคนสนิทอดีตสามีแอม ไชยาไนต์ (ถ้าไม่ใช่คดีดังก็ไม่มีใครสนใจ)

7. “ผู้ว่าฯ ตราด ยืนยัน “เฮียเอี้ยว” เจ้าของคลับวัน สวมบัตรคนตาย ตั้งแต่ปี 35”

แหล่งข่าว เนชั่นออนไลน์ (4 พ.ย. 65) <https://www.nationtv.tv/news/region/378891837>

สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดตราดเปิดเผยว่า จากการตรวจสอบ นายนิติพัฒน์ หรือ “เฮียเอี้ยว” ออกบัตรประจำตัวประชาชนที่ จ.ตราด จริง ตั้งแต่ปี 2535 โดยใช้ชื่อผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว ซึ่งทางสำนักงานเทศบาลเมืองตราดเป็นผู้ออกบัตรประชาชนประจำตัวให้ ส่วนการตรวจสอบหาตัวเจ้าพนักงานที่ออกบัตรนั้น กำลังตรวจสอบว่าผู้ออกบัตรยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ เพราะระยะเวลาผ่านมา 30 ปี และยังไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ออกบัตรให้

ส่วนนายอำเภอเมืองตราด ระบุว่า ชาวต่างด้าวเชื้อชาติจีนรายนี้ มีบิดาเป็นชาวจีน ส่วนมารดาเป็นชาวนครราชสีมา ในยุคนั้นการทำบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องทำเมื่ออายุได้ 15 ปี และผู้ทำบัตรจะต้องเขียนชื่อด้วยลายมือตนเอง จึงทำให้มีการทุจริตได้ง่าย ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ตรงตามระเบียบราชการทุกอย่าง และมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่า พยานหลายคนเสียชีวิตไปหมดแล้ว เหลือเพียงนางสาวแก้ว ผู้เป็นพี่สาวต่างมารดาของผู้ที่ถูกสวมบัตร ที่ปัจจุบันย้ายไปอยู่ จ.จันทบุรี

ทีมข่าวเนชั่น ตรวจสอบเพิ่มเติมพบว่า บัตรประชาชนของ นายนิติพัฒน์ หรือ เฮียเอี้ยว มีความเชื่อมโยงกับ นายธีระ จงพิทักษ์สิน เกิดวันที่ 20 มกราคม 2520 ปัจจุบันเสียชีวิตไปแล้ว เอกสารการทำบัตรพบว่า มีนางสาวแก้ว แซ่จิ่ง พี่สาวต่างมารดาของนายธีระ ได้มาเขียนคำร้อง ทำบัตรประชาชนให้น้องครั้งแรก ตอนอายุ 15 ปี ที่อำเภอเมืองตราด มีบิดาคือนายวิชัย จงพิทักษ์สิน เป็นคนจีนขอแปลงสัญชาติไทย มีมารดาชื่อนางม่วยเป็นคนไทย ส่วนผู้รับรองประกอบด้วย นายวิธิ ลาภวิไล กำนัน ต.วังกระแจะ ,นางสาวแก้ว เจ้าบ้าน และเป็นพี่ต่างมารดาของนายธีระ, นางศรีเวียง รวดเจริญ คนทำคลอด, นางวันทนีย์ ขำศิริ เพื่อนบ้าน, นางสาวลิ วนาลัย ผู้รู้เห็น

มีรายงานว่า ในอดีต พื้นที่ จ.ตราด พบการทุจริตเรื่องการทำบัตรประจำตัวประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเขต อ.เมืองตราด และ อ.บ่อไร่ ทำให้มีปลัดอำเภอ และอดีตนายอำเภอ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทะเบียน ถูกดำเนินคดีและถูกไล่ออกมาแล้วหลายราย

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) มีการสวมสิทธิคนตาย ออกบัตรโดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- 2) ในอดีตการบันทึกข้อมูลการทำบัตรประจำตัวประชาชน ต้องเขียนด้วยลายมือตนเอง ทำให้เกิดทุจริตได้ง่าย
- 3) สวมสิทธิมานาน 30 ปี พยานส่วนใหญ่เสียชีวิตแล้ว
- 4) ในอดีตพื้นที่ จ.ตราด มีการทุจริตสวมบัตรประจำตัวประชาชนอย่างต่อเนื่อง แสดงว่ามีคนต่างด้าวเข้ามาอ้างตัวเป็นคนไทยจำนวนมาก โดยไม่มีการตรวจสอบย้อนหลัง

8. “จับอดีตปลัดอำเภอให้ต่างด้าวสมสิทธิบัตรประชาชนคนตาย”

แหล่งข่าว MGR ONLINE (20 ธ.ค. 62) <https://mgronline.com/crime/detail/9620000121348>

สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว จับอดีตปลัดอำเภอ ใน จ.หนองคาย สมสิทธิบัตรประชาชนให้ต่างด้าว หลังแก๊งถูกทลายเมื่อปี 2559 แล้วหลบหนี แต่สุดท้ายไม่รอด

ตำรวจจับกุมอดีตปลัดอำเภอสังคม จ.หนองคาย ข้อหา “ร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือ กรอกข้อความลงในเอกสารฯ”

เมื่อปี 2558 เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.และเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม ได้รับการร้องเรียนว่า มีบุคคลต่างด้าว ทำบัตรประชาชนสมสิทธิเป็นคนไทยที่เสียชีวิต หรือสูญหาย แต่ทางญาติไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่ จากการตรวจสอบ พบว่ามีการทำกันเป็นขบวนการ โดยมีปลัดอำเภอสังคม จ.หนองคาย เป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการ กระทั่งเมื่อ ปี 2559 ได้จับกุมผู้ต้องหาแก๊งนี้ได้ 22 ราย

พฤติกรรมของกลุ่มดังกล่าวนี้ เริ่มจากหาข้อมูลบุคคลที่เสียชีวิตแล้ว แต่ไม่ได้มีการแจ้งการตายต่อ นายทะเบียน หรือบุคคลที่สูญหายแต่ยังมีชื่ออยู่ในทะเบียน จากนั้นจะมีกลุ่มนายหน้าติดต่อกับบุคคลต่างด้าว ที่ต้องการมีบัตรประชาชนคนไทยเพื่อเข้ามาสมสิทธิทำบัตรเสนอค่าดำเนินการรายละ 150,000 บาท เมื่อมีการจ่ายเงินกันแล้ว จะทำการย้ายที่อยู่บุคคลที่ไม่ได้มีการแจ้งการตาย หรือสูญหายเข้ามาในทะเบียนบ้านของกลุ่ม ขบวนการ เพื่อจะได้รับรองการเป็นเครือญาติซึ่งจะต้องอยู่ภายในพื้นที่ อ.สังคม จ.หนองคาย เพื่อให้อยู่ในเขต รับผิดชอบของอดีตปลัดอำเภอสังคม จากนั้นผู้ต้องหาจะดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคล ต่างด้าวโดยการสวมแทนคนตายหรือคนสูญหาย

ต่อมา ขอศาลอนุมัติหมายจับ กลุ่มผู้กระทำความผิด จำนวน 9 ราย เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2 ราย ที่ออกบัตร ประชาชน กลุ่มผู้สนับสนุน 4 ราย ที่รับรองที่อยู่ในพื้นที่ และคนต่างชาติ 3 ราย ที่สวมบัตรประจำตัวประชาชน คนไทย เพื่อต้องการสัญชาติไทยในการทำธุรกิจภายในประเทศไทย ค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาหนีคดีร้ายแรง จากต่างประเทศ และคดีเกี่ยวกับความมั่นคง หลังจากมีการออกหมายจับกลุ่มผู้ต้องหาได้เข้ามอบตัวต่อพนักงาน สอบสวนแล้ว จำนวน 2 ราย ยังคงหลบหนี 7 ราย

จากการตรวจสอบเบื้องต้นทราบว่าแก๊งผู้ต้องหาที่มีการสวมบัตรประชาชนให้คนต่างด้าวมาแล้วกว่า 100 ราย จากการสอบสวนเบื้องต้นผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสมสิทธิคนตาย

- 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ร่วมสนับสนุนขบวนการสมสิทธิ
- 2) การทำบัตรเพื่อสมสิทธิ มีค่าดำเนินการรายละ 150,000 บาท
- 3) พฤติการณ์
 - 3.1) สืบค้นข้อมูลคนตาย แต่ไม่แจ้งตาย
 - 3.2) นายหน้าติดต่อกับคนต่างด้าว
 - 3.3) ย้ายชื่อคนตายที่ยังอยู่ในทะเบียน สู่ทะเบียนบ้านของกลุ่มขบวนการ เพื่อรับรองเป็นญาติ
 - 3.4) นายหน้าพาเข้าพบเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้ทุจริตออกบัตรประจำตัวประชาชนให้คนต่างด้าว
- 4) ขบวนการดังกล่าว ทำการสมสิทธิคนตายสำเร็จแล้ว กว่า 100 ราย

9. “สาวไร้สัญชาติ สวมบัตรประชาชนคนตาย โดยมีพ่อ-แม่คนตาย พามาทำบัตรเอง”

แหล่งข่าว sanook (26 เม.ย. 65) <https://www.sanook.com/news/8551958/>

สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว คนต่างด้าวยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยการสวมสิทธิคนตาย มีพ่อแม่ผู้ตายพามาทำบัตร

นางสาวจิราภรณ์ ชนชีวารัตน์ เข้ามายื่นขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ต่อเจ้าหน้าที่ประจำที่ว่าการอำเภออุ้มผาง จ.ตาก กรณีขอเปลี่ยนบัตรใหม่ เปลี่ยนคำนำหน้านามจาก เด็กหญิง เป็นนางสาว แต่เจ้าหน้าที่ผู้ทำบัตรประจำตัวประชาชน เห็นผิดสังเกต จึงแจ้งให้ นายรัตนกุล สังขศิลา ปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอำเภออุ้มผาง ทำการตรวจสอบ

เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ที่มายื่นเรื่องขอทำบัตรนั้น ไม่ใช่ น.ส.จิราภรณ์ แต่เป็น น.ส.น่อวา ไม่มีชื่อสกุล อายุ 22 ปี ซึ่งให้การรับสารภาพว่า ตนไม่ใช่ น.ส.จิราภรณ์ แต่เป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บัตรเลข 0) และได้มาทำการสวมทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยแอบอ้างใช้รายการบุคคลของ น.ส.จิราภรณ์ ชนชีวารัตน์ โดยมี บิดามารดาที่แท้จริงของ น.ส.จิราภรณ์ เป็นผู้นำตนมาทำบัตร ส่วน น.ส.จิราภรณ์ ตัวจริงได้เสียชีวิตไปนานแล้ว

ปลัดอำเภออุ้มผาง จึงได้ทำการบุกมนางสาวน่อวา นำส่งพนักงานสอบสวน สภ.อุ้มผาง เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย และได้รายงานให้นายอำเภออุ้มผางทราบ พร้อมแจ้งความดำเนินคดี ต่อ พงส.สภ.อุ้มผาง ทั้งนี้ ได้มีการแจ้งข้อหา แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงาน , แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ , ใช้เอกสารหรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิด, ยื่นคำขอมิบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย หรือแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการขอมิบัตรตามมาตรา 6 หรือการขอมิบัตรใหม่ตามมาตรา 6 ตรี การขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา 6 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) พ่อแม่ผู้ตาย พาสาวไร้สัญชาติเข้าสวมสิทธิคนตาย
- 2) เจ้าหน้าที่ผู้ทำบัตรประชาชนผิดสังเกต เลยส่งเรื่องต่อปลัดอำเภอ
- 3) ปลัดอำเภอสอบสวน และจับกุมส่งต่อดำเนินคดี

10. DSI เผยความคืบหน้า คดีพิเศษที่ 54/2564 กรณีขบวนการคนต่างด้าว สวมสิทธิคนไทย ประกอบธุรกิจต้องห้ามคนต่างด้าว กระทบต่อความมั่นคง

แหล่งข่าว DSI (17 มี.ค. 64) <https://www.dsi.go.th/th/Detail/87e04c95eaa7833e91c73c019a1c7faf>
สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิ.ย. 66

เนื้อหาข่าว DSI เผยความคืบหน้า คดีพิเศษที่ 54/2564 กรณีขบวนการคนต่างด้าว สวมสิทธิคนไทย ประกอบธุรกิจต้องห้ามคนต่างด้าว กระทบต่อความมั่นคง

ตามที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ พบรายชื่อต้องสงสัยว่าเป็นการสวมสิทธิคนสัญชาติไทย ในพื้นที่อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 255 รายชื่อ พบรายชื่อหลายรายชื่อ มีพฤติการณ์สวมสิทธิเป็นคนไทย โดยเฉพาะราย นายอาเปา แซ่เฉิน ซึ่งทางการสืบสวนมีหลักฐานเชื่อได้ว่า เมื่อได้สวมสิทธิสัญชาติไทยแล้วได้ไปใช้ทำการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทและรับโอนหุ้นบริษัท เพื่อประกอบธุรกิจต้องห้ามของคนต่างด้าว อันมีลักษณะที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งขณะนี้ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีคำสั่งให้รับเป็นคดีพิเศษที่ 54/2564

ภายหลังจากการรับเป็นคดีพิเศษสามารถพิสูจน์ได้ว่า นายอาเปา แซ่เฉิน แท้จริงแล้วเป็นคนต่างด้าวสัญชาติจีน มีชื่อว่า นาย เหวิน ห่าว เหมี่ยว (Mr.Wen Haomiao) ปรากฏตามหลักฐานหนังสือเดินทางสาธารณรัฐประชาชนจีน หมายเลข G23810848

จึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลอาญาเห็นชอบ และให้ออกหมายจับ นายเหวิน ห่าว เหมี่ยว หรือ นายอาเปา แซ่เฉิน เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564 ในความผิดฐาน “ทำ ใช้ หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือกระทำการเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นมีชื่อหรือมีรายการอย่างหนึ่งอย่างใดในทะเบียนบ้านหรือเอกสารการทะเบียนราษฎรอื่นโดยมิชอบ และยื่นคำขอมิบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นบุคคลต่างด้าวประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต” ขณะนี้อยู่ระหว่างการติดตามตัวมาดำเนินคดี

ทางการสืบสวน ทราบด้วยว่าคนต่างด้าวสัญชาติจีนดังกล่าว ได้ประสบปัญหาธุรกิจขาดทุน ตกเป็นบุคคลล้มละลาย ถูกอายัดทรัพย์สิน จึงได้นำเงินทุนที่มีออกจากสาธารณรัฐประชาชนจีน มายังประเทศไทย เชื่อว่าได้ใช้บัตรประจำตัวประชาชนที่มีการออกให้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อใช้ในการเดินทางเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักรไทย เพื่อมาหลบซ่อนตัวอยู่ในประเทศไทย

นอกจากนี้ กรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และนายอำเภอเวียงแก่น ได้มีการเพิกถอนรายการสัญชาติไทย และยกเลิกรายการออกบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้กับคนต่างด้าวโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นจำนวนเพิ่มขึ้นอีก 50 ราย โดยพบว่า มีคนต่างด้าวจำนวน 7 ราย ได้ประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอีกด้วย

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) คนจีน หนีคดีจากจีน นำเงินทุนเข้าไทย มาสวมบัตรประชาชนคนไทยโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- 2) เพื่อประกอบธุรกิจต้องห้ามของคนต่างด้าว อันมีลักษณะที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย
- 3) และพบคนต่างด้าวสวมสิทธิบัตรประจำตัวประชาชน 50 ราย และอีก 7 ราย ได้ประกอบธุรกิจผิดกฎหมายอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย

11. ผ่าขบวนการสวมตัวทำบัตรพอกตัวเป็นไทย

แหล่งข่าว Thai PBS (24 ม.ค. 66) <https://www.thaipbs.or.th/news/content/323859>

สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว กรมการปกครองชี้มีสารพัดช่องทางทุจริตทางทะเบียน DIS เผยจีน-อินเดีย เปย์หนี้ยอมควัก 1 ล้านบาทแลกหวังทำธุรกิจ

นายเส้า เสี่ยว ป้อ (Shao Xiaobo) เป็นชาวจีนถูกจับเมื่อวันที่ 9 พ.ย.2565 แจ้งข้อหาแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานและปลอมบัตรประชาชน หลังตกเป็นผู้ต้องหาตามหมายจับคดีสวมบัตรประชาชนปลอม

ตาม. พบว่า นายเส้า เสี่ยว ป้อ สวมบัตรประชาชนของคนไทย 2 ชื่อ และถือหนังสือเดินทางถึง 3 สัญชาติ มีการเข้าออกในประเทศไทยแบบถูกต้องใช้หนังสือเดินทาง 2 เล่ม

การทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน พบมาก มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนงานทะเบียนราษฎร และขั้นตอนงานบัตรประชาชน กรณีของนายเส้า เสี่ยว ป้อ ใช้วิธีการทุจริตในขั้นตอนงานทะเบียนราษฎร แอบอ้างสวมตัวใช้บุคคลอื่น ต้องตรวจสอบต่อว่าเป็นกรณีใด 1. การใช้รายการบุคคลที่ตายไปแล้ว แต่ยังไม่ถูกจำหน่ายออกจากทะเบียนบ้าน หรือ 2. รายการที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียนบ้านกลาง

DSI เปิดเผยขั้นตอนขบวนการซื้อข้อมูลสวมตัวทำบัตรประชาชน ว่า เงิน 5,000-10,000 บาท เป็นราคาขายข้อมูลของบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เป็นการจองซื้อข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนของกลุ่มนายหน้า เพื่อรอลูกค้าต่างด้าวในช่วงอายุและวัยตรงกับข้อมูล เพื่อเวลาสวมบัตรแล้วจะไม่พบความแตกต่าง ขั้นตอนดังกล่าวจะยังมีจ่ายเงินจริง จนกว่าการทำบัตรประชาชนจะเสร็จสิ้น

การขายข้อมูลให้คนต่างด้าวเพื่อสวมตัวทำบัตรประชาชนไทย จะมี 2 สัญชาติหลัก คือ จีนกับอินเดีย กลุ่มคนจีนจะจ่ายให้กับกลุ่มนายหน้าชาวจีน ราคาอยู่ที่ใบละ 200,000 - 300,000 บาท / อินเดีย ราคาอยู่ที่ใบละ 30,000 - 80,000 บาท

สำหรับวิธีการทุจริตจะทำโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต หรือสำนักงานอำเภอจะเข้าไปดูข้อมูลหมายเลขบุคคลที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทางทะเบียน และไม่เคยมีการทำบัตรประชาชนมาก่อน การย้ายบุคคลจากทางทะเบียนบ้านกลาง ข้อมูลนั้นนายหน้าจ่ายให้เจ้าหน้าที่ครั้งละ 10,000 บาท

การสวมบัตรฯ จะอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในประเด็นที่บุคคลนั้นไม่มีการทำบัตรมาก่อน ไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เป็นการทำบัตรครั้งแรก หากเจ้าหน้าที่และกลุ่มนายหน้ารู้กัน ก็จะไม่มีการตรวจสอบความผิดปกติ เมื่อผู้สวมบัตร"รู้กัน"กับเจ้าหน้าที่ก็จะทำให้คนต่างด้าวได้บัตรประชาชนไทยในเวลาครึ่งชั่วโมง ลือคขายชื่อไม่เคลื่อนไหวทะเบียนบ้านกลาง

ช่องทางหนึ่งที่แก่นายหน้าและเจ้าหน้าที่มักใช้กัน คือ การสวมชื่อของผู้ที่อยู่ในทะเบียนบ้านกลางที่สำนักทะเบียนจัดทำขึ้น เพื่อลงรายการผู้ที่ไม่ใช่ชื่อในทะเบียนบ้านด้วยเหตุต่าง ๆ เช่น เจ้าบ้านแจ้งย้ายบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านของตนเองแต่ไม่มีตัวตนออกจากทะเบียนบ้าน หรือกรณีไม่มีบ้านในประเทศไทยแล้ว และไม่มีการเคลื่อนไหวทางทะเบียนมานาน สำนักงานเขต เทศบาล หรือแต่อำเภอจะนำรายชื่อของบุคคลกลุ่มนี้เข้าไปยังทะเบียนบ้านกลาง เพื่อป้องกันไม่ให้นายหน้าเอาข้อมูลกลุ่มนี้ไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบ

ทะเบียนบ้านกลางมีความสำคัญมากเพราะการที่จะเอารายชื่อของบุคคลใดเข้าทะเบียนบ้านกลาง ต้องมีการสอบสวนกับสำนักทะเบียน หรือเป็นช่วงเวลาที่มีการสำรวจกับเจ้าบ้าน หรือย้ายเข้าออกได้เลย

เหตุที่ต้องใช้ข้อมูลของบุคคลที่ไม่มีการเคลื่อนไหวในทะเบียนบ้านกลางมาสมตัวเพื่อทำบัตร เนื่องจากคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ 99 เปอร์เซนต์ ไม่เคยทำบัตรประชาชนมาก่อน แม้ว่าจะเกิดในไทย เนื่องจากตาม พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชนกำหนดเลข 13 หลัก พ.ศ 2526 ระบุว่า ให้ผู้ที่เกิดก่อนปี 2527 ต้องใช้เลขหน้าเป็นเลข 3 แต่หลังจากปี 2527 เป็นต้นไป ผู้ที่ไม่ได้แจ้งเกิดเกินกำหนด เลขหน้าบัตรประชาชนจะเป็นเลข 1 และในกรณีที่แจ้งเกิดเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเลขบัตรประชาชนจะเป็นเลข 2 ซึ่งกรมการปกครองได้ทำการสำรวจสำมะโนประชากรเสร็จสิ้นตั้งแต่ปี 2526

ตามปกติหากใครหรือหน่วยงานใดจะเข้าไปตรวจสอบขอข้อมูลบุคคลที่ไม่เคยทำบัตรมาก่อนสามารถทำได้ โดยระบบจะทำการบันทึกข้อมูลรายชื่อทั้งหมดไว้ ข้อพิรุธที่ชี้ให้เห็นความผิดปกติ คือ ระบบจะบันทึกรายชื่อเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ทั้งส่วนกลางและในพื้นที่บางคนที่เข้ามาดูรายชื่อบุคคล ที่ไม่เคยทำบัตรประชาชนมาก่อนบ่อยครั้ง ซ้ำๆ และต่อเนื่อง

ยังพบสมุดข้อมูลบุคคลที่ไม่เคยทำบัตรและไม่เคยมีการเคลื่อนไหวทางทะเบียน เขียนข้อความว่า ได้จำหน่ายข้อมูลของบุคคลนี้ไปแล้ว จากการสืบสวนไล่ดูข้อมูลย้อนหลังพบว่า มีเจ้าหน้าที่ได้ลือครายชื่อบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปขายให้กับผู้ที่ไม่เคยทำบัตรมาก่อน และพบความเชื่อมโยงว่าขบวนการนี้มีเจ้าหน้าที่กรมการปกครองส่วนกลางและในระดับพื้นที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

กรมการปกครอง ให้ข้อมูลว่า กระบวนการทุจริตจะมี 2 ขั้นตอน คือ งานทะเบียนราษฎร และงานบัตรประชาชน โดยขั้นตอนทะเบียนราษฎรจะทำได้ในช่องทางการขอเพิ่มชื่อและรายบุคคลเข้าไปในทะเบียนบ้าน เช่น กรณีรายชื่อตกสำรวจ อ้างเป็นคนสัญชาติไทย แต่ใช้สูติบัตร ใบแจ้งย้ายที่อยู่ปลอม หรืออ้างตัวเป็นคนสัญชาติไทย แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานมาแสดง

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการแอบอ้างสมตัวเป็นคนที่ยาตายไปแล้ว แต่รายชื่อยังไม่ถูกจำหน่ายออกจากทะเบียนบ้าน ส่วนทุจริตงานบัตรประชาชน เช่น ใช้รายการบุคคลอื่นขอมีบัตร ขอมีบัตรครั้งแรกต่างท้องที่ ใช้ชื่อบุคคลอื่นของมีบัตรโดยอ้างบัตรเดิมหาย หรือการสับเปลี่ยนสมตัวกับเจ้าของรายการบุคคลในขั้นตอนถ่ายรูป

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

1) การสวมสิทธิทำบัตรประชาชนทุกครั้งต้องมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายงานทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการ

2) การสวมสิทธิ พบมากใน 2 ขั้นตอน คือ งานทะเบียนราษฎร และ งานบัตรประจำตัวประชาชน

3) การขายข้อมูลในทะเบียนบ้านกลาง ครั้งละ 5,000 - 10,000

4) 2 สัญชาติหลักที่ชอบสวมสิทธิทำบัตรประจำตัวประชาชน คือจีน และอินเดีย

5) ราคาบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้มาจากการสวมสิทธิคนไทย จีน (200,000 - 300,000 บาท) / อินเดีย 30,000 - 80,000 บาท

12. มท.ออกมาตรการคุมเข้มป้องกันแก้ไขปัญหา “ทุจริตสวมบัตรประชาชน”

แหล่งข่าว บ้านเมือง (3 ม.ค. 66) <https://www.banmuang.co.th/news/politic/310850>

สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พ.ค. 66

เนื้อหาข่าว ออกมาตรการคุมเข้ม ป้องกันแก้ไขปัญหา “ทุจริตสวมบัตรประชาชน” ย้ำเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน - ผู้มีอำนาจอนุญาตต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายเคร่งครัด ละเอียต รอบคอบ ตัดช่องโกงให้หมดสิ้นไป

ปลัด มท. กล่าวว่า ปัญหาการทุจริตทำบัตรประชาชนก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๆ มีสาเหตุมาจากตัวของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งผู้รับคำขอ ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ และผู้ถ่ายรูป เจตนากระทำการทุจริต โดยอาศัยช่องว่างทำการปลอมลายมือชื่อผู้อนุญาตทำบัตรประจำตัวประชาชน

และที่สำคัญ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการอนุญาตก็ได้ปล่อยปละละเลยในการทำหน้าที่ไม่ระแวดระวัง ตรวจสอบเอกสารไม่ละเอียดรอบคอบ และมักอ้างว่าถูกปลอมลายมือชื่อของตน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฉวยโอกาสนี้กระทำการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการขอมีบัตรครั้งแรก เนื่องจากยังไม่มีลายพิมพ์นิ้วมือและภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบเอกสารและองค์ประกอบอื่น ๆ จึงทำให้มีช่องว่างต่อการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน และเกิดปัญหาในระยะเวลาที่ผ่านมา"

เพื่อป้องกันการทุจริตในการทำบัตรประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น มท. จึงได้กำหนดมาตรการเพิ่มเติมด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อป้องกันการทุจริตสวมตัวทำบัตรประชาชน โดยให้มีระบบยืนยันการอนุญาต ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตต้องสแกนลายนิ้วมือของตนเองในระบบทุกครั้งควบคู่กับการลงนามในเอกสาร อันจะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาต เพิ่มความระมัดระวังในการพิจารณาอนุญาต เพราะเป็นการอนุญาตด้วยตนเองที่มีระบบเทคโนโลยีเป็นเครื่องยืนยัน

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิคนตาย

- 1) สาเหตุการสวมสิทธิสำเร็จ เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายบัตรประจำตัวประชาชนให้ความร่วมมือ
- 2) ช่องว่างการทุจริตเกิดจากกรณีการขอมีบัตรครั้งแรก เนื่องจากยังไม่มีลายพิมพ์นิ้วมือและภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบเอกสารและองค์ประกอบ
- 3) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการอนุญาตก็ได้ปล่อยปละละเลย
- 4) อำนาจการอนุญาตทำบัตรประชาชน (ระบบยืนยันอนุญาต) อยู่ที่ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาต (นายทะเบียน) เพียงเท่านั้น ควรมีผู้มีอำนาจมากกว่านี้ในใช้ดุลพินิจ พิจารณากรณีที่มีข้อพิรุธ

สถานการณ์ข่าวที่มีความคล้ายคลึงกับปัญหาอาชญากรรมการสวมสิทธิคนตายในประเทศไทย

1. “พบพิรุณโรงเรียนเอกชน จ.กาญฯ สวมสิทธิเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก”

แหล่งข่าว PPTV (23 มี.8. 61) เทียงทันข่าว / <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/78194>

สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66

เนื้อหาข่าว ศธ. พบทุจริตโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งใน จ.กาญจนบุรี โดยสร้างใบเกิดปลอม และใส่ชื่อสวมรอยเป็นเด็กในโรงเรียน เพื่อเบิกเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิ

- 1) ปลอมใบเกิด
- 2) สวมรอยเป็นเด็กเรียน หวังเบิกเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก

พบพิรุณโรงเรียนเอกชน จ.กาญฯ

สวมสิทธิเงินอุดหนุนค่าเทอมเด็ก

2. “แม่เฒ่า88ปี สุดรักนทค! โดนสวมสิทธิ์ขโมยที่ดินไปขาย นานร่วม 40 ปี”

แหล่งข่าว มติชนออนไลน์ (23 พ.ค. 62) https://www.matichon.co.th/region/news_1507006

สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66

เนื้อหาข่าว คุณยายวัย 88 ปี โดนสวมสิทธิ์ที่ดิน (ส.ค. 1) นาน 40 ปี จำนวน 2 ไร่ กลายเป็นออกเอกสารสิทธิถือครอง (น.ส. 3 ก.) จำนวน 55 ไร่ คาดทำเป็นขบวนการ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสวมสิทธิ์

1) สวมสิทธิ์ที่ดิน จาก ส.ค. 1 เป็น น.ส. 3 และนำไปขายต่อ

แม่เฒ่า88ปี สุดรักนทค! โดนสวมสิทธิ์ขโมยที่ดินไปขาย นานร่วม 40 ปี (คลิป)

วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 - 16:40 น.

[Facebook](#) [Twitter](#) [LINE](#) [Copy Link](#)

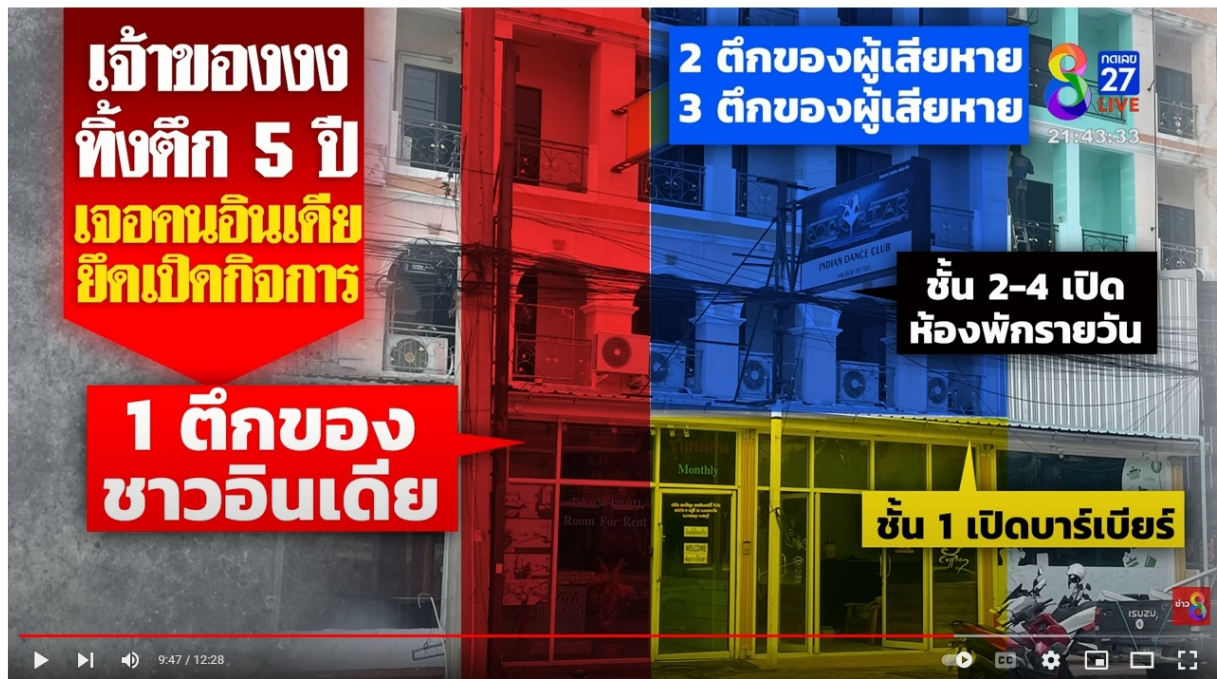
3. “เจ้าของทั้งตึก 5 ปีช็อกเจออินเดียยัดทำบาร์-ที่พัก สลื้อรูดช่วยเจอบังชวนเช่าห้อง |ลุยชนข่าว”
แหล่งข่าว ช่อง 8 (9 มิ.ย. 66) <https://www.youtube.com/watch?v=blZXMkxij3w>

สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 66

เนื้อหาข่าว เจ้าของตึกสูงตง ไม่ดูแลตึก 5 ปี แลวพทย์ฯ กลับมาอีกทีตึกถูกชาวอินเดียยัดกลายเป็นบาร์โชว์ และห้องเช่ารายเดือน รายวัน จึงเข้าแจ้งความ พร้อมโชว์หลักฐานโฉนดที่ดิน

ประเด็นที่เกี่ยวกับการสวมสิทธิ

- 1) ชาวอินเดียสวมสิทธิ อ้างตัวเป็นเจ้าของอาคาร
- 2) เปิดธุรกิจบาร์โชว์ + ห้องเช่า ไม่ทราบถูกกฎหมายหรือไม่
- 3) เจ้าของตึกไม่รู้ตัว ตึกเสียหาย มีการเจาะกำแพงไปตึกข้างๆ

เจ้าของทั้งตึก 5 ปีช็อกเจออินเดียยัดทำบาร์-ที่พัก สลื้อรูดช่วยเจอบังชวนเช่าห้อง |ลุยชนข่าว |ข่าวช่อง8

ข่าวช่อง8
6.06M subscribers

Subscribe

2.2K

Share

Download

Save

...

157K views 10 hours ago #ไทยช็อคตึก #บังยัด #ทำบาร์
เจ้าของทั้งตึก 5 ปีช็อกเจออินเดียยัดทำบาร์-ที่พัก สลื้อรูดช่วยเจอบังชวนเช่าห้อง

อ่านต่อ : https://www.thaich8.com/news_detail/1 Show more

วิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน

1. ทะเบียนราษฎร

งานทะเบียนราษฎรมีจุดเริ่มต้นมาจากการจดทะเบียนชายฉกรรจ์ เพื่อใช้ในการราชการสงคราม ซึ่งเป็นการจดทะเบียนพลเมือง เรียกว่า “การจดทะเบียนพลเมืองหรือสารบัญชี” ในปี พ.ศ. 2452 ได้มีการตรากฎหมายสำหรับทำบัญชีคนในพระราชอาณาจักร โดยกำหนดหลักการ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) ให้จัดทำบัญชีสำมะโนครัวขึ้น 2) ให้จัดทำบัญชีคนเกิดและคนตาย 3) ให้จัดทำบัญชีคนเจ้าออกขึ้น

บัญชีสำมะโนครัวเป็นต้นกำเนิดของทะเบียนบ้าน การจัดทำทะเบียนสำมะโนครัวเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน ตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เช่น ผู้ใหญ่บ้านจะจัดทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านของตน และคอยแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ, กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบล และคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องกับบัญชีผู้ใหญ่บ้าน, กรมการอำเภอในการบัญชี ทำบัญชีสำมะโนครัวและทะเบียนต่างๆ อย่างที่ต้องใช้ในราชการ และให้มีการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย ในปี พ.ศ. 2459

ต่อมาปี พ.ศ. 2499 ได้มีการตรา พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2499 โดยให้มีการสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎรทั่วประเทศไทย โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ เมื่อสำรวจเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้จัดทำทะเบียนบ้าน “ทะเบียนบ้าน” เป็นเอกสารสำคัญทางราชการที่จัดทำขึ้นเพื่อระบุนายละเอียดที่ตั้งของบ้าน และรายการต่างๆ ของบุคคลในบ้าน ได้แก่ ชื่อ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อบิดามารดา ภูมิลำเนา ฯลฯ ทะเบียนบ้านถือเป็นส่วนหนึ่งของทะเบียนราษฎร ซึ่งทะเบียนราษฎรจะรวมทะเบียนคนเกิด คนตาย ย้ายที่อยู่ และการดำเนินการเกี่ยวกับบ้าน เช่น การขอเลขที่บ้าน การรื้อถอนบ้าน เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2526 ภายหลังจากดำเนินโครงการจัดทำเลขบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครองได้กำหนดแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านขึ้นใหม่โดยเพิ่มช่องตารางกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก เลขรหัสประจำบ้าน และเลขรหัสกำกับรายการต่างๆ ของบุคคลในบ้านเพื่อประโยชน์ในการบันทึกและประมวลข้อมูลทางทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำหรับรองรับทะเบียนบ้านฉบับคอมพิวเตอร์ โดยกรมการปกครองจัดทำ “สำเนาทะเบียนบ้านฉบับคอมพิวเตอร์” ซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลกลางและทยอยแจกจ่ายให้กับเจ้าบ้านทั่วประเทศไทย จำนวน 14 ล้านหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2539

ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการตรา พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ขึ้น นับเป็นกฎหมายการทะเบียนราษฎรฉบับแรกที่มีบทบัญญัติรองรับการปฏิบัติในเรื่องการจัดเก็บบันทึกและประมวลข้อมูลตลอดจนการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ กรมการปกครองใช้เวลาประมวลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรทั้งประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2538 เห็นชอบให้โครงการจัดทำระบบให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงาน และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ¹

¹ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2538 เรื่อง โครงการจัดทำระบบให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงาน

2. บัตรประจำตัวประชาชน

ตามมาตรา 90 แห่ง พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำหนดให้คนไทยใช้หนังสือยืนยันตัวตนบุคคล โดยกรรมการอำเภอออกหนังสือเดินทางสำหรับราษฎรในท้องที่อำเภอนั้น เพื่อจะไปมาค้าขายในท้องที่อื่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อราษฎรโดยตรง เป็นสิ่งแสดงตัวบุคคลว่าเป็นใครมาจากไหน ย่อมทำให้การเดินทางในต่างท้องที่เป็นไปด้วยความสะดวก เป็นหลักฐานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ที่ทางราชการรับรองว่าไม่ได้เป็นพวกมิจฉาชีพหรือโจร ทำให้หนังสือเดินทางในอดีตจึงมีความสำคัญไม่แตกต่างจากบัตรประจำตัวประชาชนในปัจจุบัน หนังสือเดินทางสำหรับราษฎรจึงเป็นต้นกำเนิดของบัตรประจำตัวประชาชน

ด้วยความสำคัญของการออกหนังสือเดินทางดังกล่าว ทำให้ทางราชการเห็นความจำเป็นในการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อแสดงตัวตน เพื่อประโยชน์ในการปกครองท้องที่และควบคุมราษฎร รวมทั้งประโยชน์แก่ประชาชนในการติดต่อซึ่งกันและกันโดยเฉพาะการค้าขาย ในปี พ.ศ. 2486 จึงได้มีการตรา พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2486 จึงนับได้ว่าเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนฉบับแรกของประเทศไทย

ปัจจุบัน ในด้านกฎหมายประเทศไทยใช้ พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 เพื่อให้บริการประชาชนในการขอทำบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีต่างๆ โดยเพิ่มการออกกฎกระทรวง กำหนดลักษณะของบัตรและการประกาศกำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการในการรองรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนระบบใหม่

บัตรประจำตัวประชาชนมี 5 รุ่น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 บัตรประจำตัวรุ่นประชาชนที่ 1 (พ.ศ. 2486) บัตรมีอายุการใช้งาน 10 ปี กำหนดให้ผู้ถือบัตรต้องมีอายุตั้งแต่ 16 ปี - 70 ปี ลักษณะบัตรมี 6 หน้า ระบุข้อความ เช่น เลขที่ออกบัตร / วันที่ออกให้ ณ ที่อำเภอ จังหวัด / รูปถ่าย 2 นิ้ว / ชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล / วันเดือนปีเกิด / ที่เกิด บ้านเลขที่ เป็นต้น

2.2 บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 2 (พ.ศ. 2505) บัตรออกโดยกรรมการปกครอง และปรับเปลี่ยนรูปแบบบัตรให้เหลือเพียง 2 หน้า ระบุข้อความ เช่น สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัว / วันที่ออกบัตรและวันหมดอายุ / รูปถ่ายที่มีเส้นบอกความสูง / ชื่อตัวชื่อสกุล / วันเดือนปีเกิด / อายุ / ที่อยู่ / และลายมือชื่อเจ้าพนักงานออกบัตร

2.3 บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 3 (พ.ศ. 2531) ก่อนหน้าปี พ.ศ. 2529 เป็นช่วงที่คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบและมีความต้องการบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อมาใช้ชีวิตเยี่ยงคนไทย ก่อให้เกิดปัญหาการปลอมแปลงบัตรระบอบอย่างหนัก ทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 30 ก.ย. 2529² อนุมัติโครงการปรับปรุงระบบการผลิตบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

บัตรประจำตัวประชาชน มีเลขประจำตัว 13 หลัก ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน รูปถ่ายผู้ถือบัตรเป็นรูปสี พิมพ์รายการผู้ถือบัตรด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีการป้องกันการปลอมแปลงด้วยการเคลือบวัสดุป้องกันการปลอมแปลงชนิดพิเศษรูปสิงห์ และคำว่า “กรมการปกครอง” (ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า) การจัดเก็บข้อมูลผู้ทำบัตรและการตรวจสอบรายการบัตรเดิมในรูปแบบของฐานข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์

² มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2529 เรื่อง โครงการปรับปรุงระบบการผลิตบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์

2.4 บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 4 (พ.ศ. 2539) กรมการปกครองมีการติดตั้งระบบการให้บริการประชาชนทางด้านทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยเปิดระบบให้บริการในวันที่ 5 ธันวาคม 2539

ลักษณะบัตรทำด้วยพลาสติกตามมาตรฐาน (ISO) มีแถบแม่เหล็ก และรหัสกำกับบัตร บัตรรุ่นนี้ เรียกว่า “บัตรประจำตัวประชาชนไฮเทค” ระบุข้อความ เช่น ประวัติเจ้าของบัตร รูปถ่าย เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อตัวชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หมู่เลือด

2.5 บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 5 (พ.ศ. 2552) กรมการปกครองได้กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนใช้โปรแกรมสำหรับการอ่านข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2552 โดยการทำบันทึกความตกลงในการใช้ประโยชน์จากบัตร จำนวน 111 หน่วยงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2556)

บัตรรุ่นนี้ เรียกว่า บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) ซึ่งเป็นการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ประชาชนมีบัตรหลักบัตรเดียวในการขอรับบริการจากรัฐ (e - Citizen) โดยการเปลี่ยนจากบัตรแถบแม่เหล็กเป็นบัตร Smart card ที่มีความปลอดภัยและจัดเก็บข้อมูลได้มากขึ้น ประกอบเป็นเทคโนโลยี Contact smart card ซึ่งจะต้องจับคู่กับเครื่องอ่านบัตร (Smart card Reader) โดยกรมการปกครองได้จัดทำซอฟต์แวร์ให้ใช้เพื่อควบคุมการใช้งานบัตรรุ่นนี้ด้วย

การออกบัตรจะออกให้กับคนไทยที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ โดยมีการติดตั้งระบบการให้บริการประชาชนทางด้านทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยเปิดระบบให้บริการเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2539

สรุปวิวัฒนาการทางทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน

2526

- มท. ดำเนินโครงการจัดทำเลขบัตรประจำตัวประชาชน
- มท. กำหนดทะเบียนบ้านขึ้นใหม่ โดยเพิ่มช่องเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก
- ทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มท. เริ่มประมวลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรทั่วไทย

2531 - 2539

- มท. จัดทำ “สำเนาทะเบียนบ้านฉบับคอมพิวเตอร์” แจกเจ้าบ้านทั่วไทย 14 ล้านหลัง

2534 - 2535

- ตรากฎหมายการทะเบียนราษฎรเพื่อรองรับการจัดเก็บ ประมวลข้อมูล และการเชื่อมโยง ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

2531

- เริ่มมีบัตรประจำตัวประชาชน ที่มีเลข 13 หลัก ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน

2529

- ครม. อนุมัติโครงการปรับปรุงระบบการผลิตบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- บัตรประจำตัวประชาชนมีเลขประจำตัว 13 หลักซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน

2527 - 2529

- คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบและมีความต้องการบัตรประจำตัวประชาชน ก่อให้เกิดปัญหาการปลอมแปลงบัตรอย่างหนัก

2526

- ตรากฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้บริการประชาชนในการขอทำบัตรประจำตัวประชาชนระบบใหม่

2539

- มท. ติดตั้งและเปิดระบบการให้บริการประชาชนทางด้านทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มีบัตรประจำตัวประชาชนไทยภาค มีแถบแม่เหล็ก และรหัสกำกับบัตร

2552

- การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ บัตรประจำตัวประชาชนแบบบบอมกประสงค์ (Smart card)

แผนปฏิบัติการ กรณีสวมตัวทำบัตรประชาชนตาย

2526

รัฐบาลมอบหมายให้ มหาดไทย กำหนดเลขบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่ประชาชนชาวไทยทุกคน

ชุดข้อมูลเลขบัตรประจำตัว

ข้อมูลเลขบัตรประจำตัวประชาชน ข้าช่อน เนื่องจากไม่แจ้งย้าย

ประชาชนชาวไทยทุกคน

ข้อมูลเลขบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ที่ตายแล้ว แต่ไม่มีการแจ้งตาย

แผนปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 4 แผน ดังนี้

ยื่นคำขอการทำบัตรประจำตัวประชาชน

STEP 1

- กรณีขอทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก
- กรณีบัตรเดิมหมดอายุ
- กรณีบัตรหาย หรือถูกทำลาย
- กรณีเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลแล้วต้องเปลี่ยนบัตร
- กรณีบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ บัตรถูกทำลาย
- กรณีบุคคลที่พ้นสภาพได้รับการยกเว้นขอทำบัตร

- กรณีผู้ถือบัตรย้ายที่อยู่
- กรณีผู้ซึ่งมีอายุเกิน 70 ปี
- ขอมีบัตร

1
ทำเป็น
กระบวนการ

2
ขยายข้อมูล
ทางทะเบียน

มีกฎเกณฑ์ดำเนินการในขั้นตอนการยื่นคำขอการทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยดำเนินการด้วยกลุ่มคน (1) และญาติผู้ถูกสวมสิทธิ(2)(3)

3
เหตุทาง
กฎหมาย

ตรวจสอบ/พิจารณา/รวบรวมหลักฐาน

STEP 2

- เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐาน
- พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือมารับรอง
- เอกสารอื่นๆ ที่ราชการออกให้ เช่น หนังสือสำคัญของเรือนจำหรือทัณฑสถาน (ร.ท.5)

4
กรณีเจ้าหน้าที่
ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ
ฝ่ายเดียว

การจัดทำบัตรประชาชนเป็นจำนวนมาก ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในระดับสั่งการ อีกทั้ง อำนาจในการเข้าถึง เรียกใช้ ข้อมูลทางทะเบียน เป็ดเสร็จในคน เดียว จึงเกิดช่องว่างการทุจริต ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งในขั้นตอน การตรวจสอบ พิจารณา รวบรวม หลักฐาน และดำเนินการ อนุมัติ

ดำเนินการ/อนุมัติ

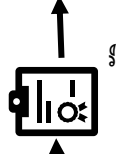
STEP 3

ปัดพิจารณา

แบบ บ.ป.1

เสนออนุมัติ

สภาปัญหาและแนวทางการจัดการอาชญากรรม

การสวมสิทธิคนตายในสังคมไทย

2526

รัฐบาลมอบหมายให้ มหาวิทยาลัย กำหนดเลขบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่ประชาชนชาวไทยทุกคน

ชุดข้อมูลเลขบัตรประจำตัวประชาชนชาวไทยทุกคน

ประเด็นปัญหา : การทำบัตรประชาชน

ยื่นคำขอการทำบัตรประจำตัวประชาชน

- กรณีขอทำบัตรประจำตัวประชาชนครั้งแรก
- กรณีบัตรเดิมหมดอายุ
- กรณีบัตรหาย หรือถูกทำลาย
- กรณีเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลแล้วต้องเปลี่ยนบัตร
- กรณีบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ บัตรถูกทำลาย
- กรณีบุคคลที่พ้นสภาพได้รับการยกเว้นขอทำบัตร

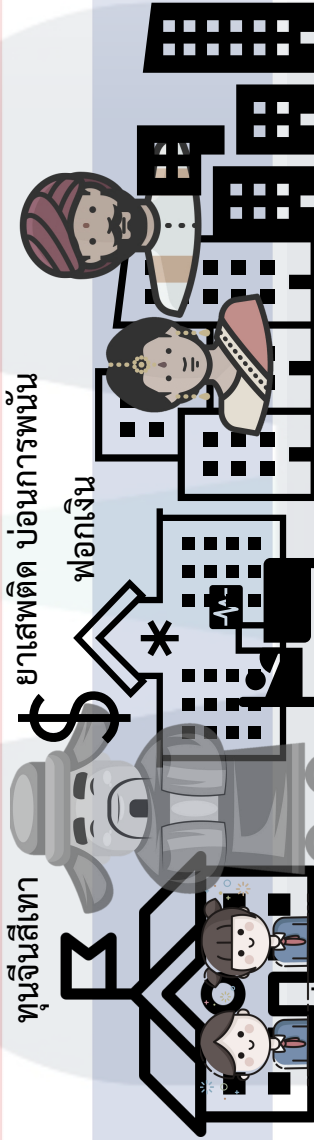
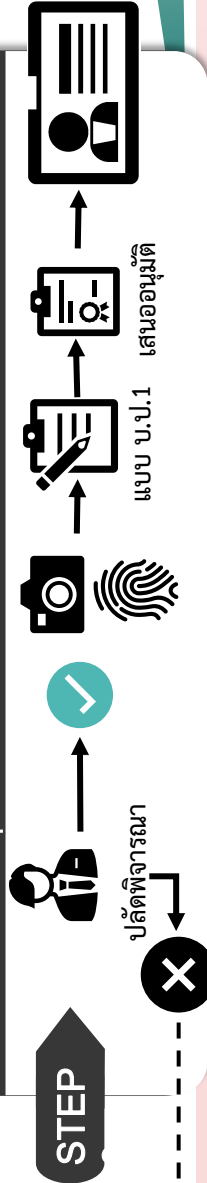
STEP

ตรวจสอบ/พิจารณา/รวบรวมหลักฐาน

- เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐาน
- พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือมารับรอง
- เอกสารอื่นๆ ที่ราชการออกให้ เช่น หนังสือสำคัญของเรือนจำหรือทัณฑสถาน (ร.ท.5)

STEP

ดำเนินการ/อนุมัติ

สวมสิทธิเพื่อเบิกเงิน
สวมสิทธิการศึกษา
สวมสิทธิใช้สิทธิรักษาพยาบาล
ชาวอินเดียนีตติก

2526

- มท. ดำเนินโครงการจัดทำเลขบัตรประจำตัวประชาชน
- มท. กำหนดทะเบียนบ้านขึ้นใหม่ โดยเพิ่มช่องเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก
- ทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มท. เริ่มประมวลข้อมูลทะเบียนราษฎรทั่วประเทศ

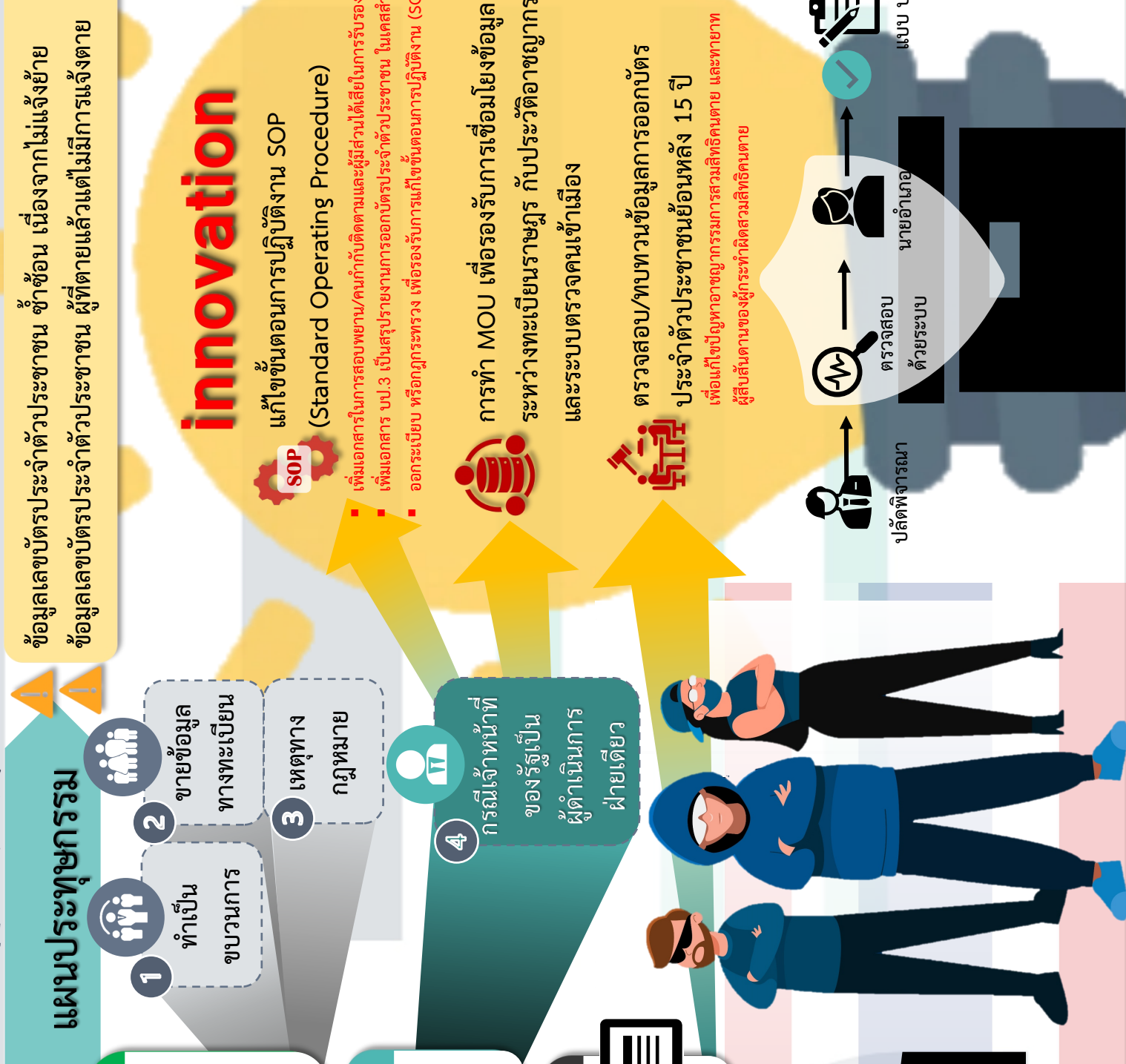
2527 - 2529

- คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบและมีความต้องการบัตรประจำตัวประชาชน
- ก่อให้เกิดปัญหาการปลอมแปลงบัตรประชาชนอย่างหนัก
- กรม. อนุมัติโครงการรับปรุงระบบการผลิตบัตรประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- บัตรประจำตัวประชาชนมีเลขประจำตัว 13 หลักซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน

2534 - 2535

- ตรากฎหมายทะเบียนราษฎรเพื่อรองรับการจัดเก็บ ประมวลข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มท. จัดตั้งและเปิดระบบการให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มีบัตรประจำตัวประชาชนไอเทค มีแถบแม่เหล็ก และรหัสกำกับบัตร

กลุ่มงานจूरि #CP6

2534 - 2535

- ตรากฎหมายทะเบียนราษฎรเพื่อรองรับการจัดเก็บ ประมวลข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มท. จัดตั้งและเปิดระบบการให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มีบัตรประจำตัวประชาชนไอเทค มีแถบแม่เหล็ก และรหัสกำกับบัตร

กลุ่มงานจूरि #CP6